

II. MÜHENDİSLİK MİMARLIK KURULTAYI YAPILDI

TMMOB II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı 5-6 Nisan 2003 tarihinde, 643 delege ve 71 konuk üyenin katılımı ile toplandı. Kurultay MMK Yürütme Kurulu adına Hüseyin Yeşil tarafından açıldı. Yapılan seçimlerden sonra Divan Başkanlığı'na Mehmet Soğancı, Başkan Yardımcılıklarına Hayati Karatokuş ve Oya Akkan, yazmanlıklara ise Hüseyin Önder, Ayşegül Bildirici, Niyazi Karadeniz, Vedat Ağca seçildiler. Divan seçiminin ardından "Kurultay Gündemi" karara bağlanarak kurultay çalışmalarına başlandı.

Kurultayın amacı, mühendislik-mimarlık alanları ile ilgili olarak dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmelerin, bu gelişmelere bağlı olarak mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim sistemlerinin, iş süreçlerinin, mühendislik hizmetlerinin tanımının, uygulama ve denetim süreçlerindeki konularının, mühendis ve mimarların eğitiminin ve öğretimlerinin, TMMOB'nin yasal statüsünün, yapısının, örgütsel tarihinin, üye bileşiminin, üyelere ilişkilerinin, hizmet üretiminin araştırılması ve bu araştırmalar temelinde örgüt misyonunun, yapılanmasının ve politikalarının belirlenmesi olmuştur.

(Devamı sayfa 3'de)

sayı 124 / 15 nisan 2003

TEKNİK GÜÇ

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYIN ORGANIDIR

YEREL YÖNETİMLERDE YAPILACAK DÜZENLEMELER REFORM MU?

1996'dan beri çıkarılmayan "Yerel Yönetimler Yasası Tasarısı"nı bir kez daha masaya yatırma gereğini duyuyoruz. "Kamu Yönetimi Yasa Tasarısı" ile birlikte gündeme getirilen yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması tartışmalarının eksenine

■ Maden Yasası Üzerine	2'de
■ Orman Arazilerinin Talanına Hayır	3'de
■ Yalıtım ve Enerji	6'da
■ Okuyucu Köşesi Doç. Dr. Ahmet Özer	6'da
■ Kendini Anlatan Bir Masalcı: Oğuz Atay	8'de

"sosyal devlet" in tasfiyesi ilkesi yerleştirilmiştir. Ülkemizin ekonomik krizler içinde kıvrınması, krizlerden çıkış yolu olarak IMF reçetelerine sarılmayı anlayan iktidarlar, "sosyal devlet" i temsil eden kurumlara kaynak aktarımını engellemekte, dolayısıyla halkın en temel gereksinimleri olan su, çöp toplama, kent içi ulaşım gibi belediye hizmetlerinin bile yapılmasında büyük sıkıntılar yaratmaktadır. Bu sorunların çözümünü de Dünya Bankası'nın dayattığı yerel yönetim yapılanmasında aramaktadırlar. Devamı 4-5'de.

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI DANIŞMA KURULU 2. TOPLANTISI SONUÇ BİLDİRİSİ

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 38. Dönem çalışmaları çerçevesinde Danışma Kurulu 2. Toplantısı 29 Mart 2003 günü Ankara'da yapılmıştır.

Seksen üyenin katıldığı toplantıda, Oda Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan gündem maddeleri tartışılmış ve aşağıdaki

kararların kamuoyuna duyurulması benimsenmiştir:

1- TMMOB İnşaat Mühendisleri Oda'sının 2003 yılı bütçe gelir ve gider kalemleri görüşülmüş; Oda'nın kamuda ve özel sektörde çalışan üyeleri ile daha sık ilişkiler kurması, Oda gelirlerinin, en yüksek ölçüde hizmet üretiminde kullanılması gerekliliği kararlaştırılmıştır.

2- Bilginin kısa süre içinde eskidiği, bilim ve teknolojiye gelişmelerin çok hızlı yenilediği bir sürecin yaşanmakta olduğundan hareketle, Oda üyelerinin, üniversite sonrası meslek-içi eğitimlerine önem verilmesinin bir zorunluluk olduğu ifade edilmiş, bu nedenle, akademisyenlerden ve yetkin mühendislerden oluşan "Meslek-içi Eğitim Komisyonu" kurulmasına karar verilmiştir. "Meslek-içi Eğitim Komisyonu" nun hazırlayacağı bir programın Oda'nın şube ve temsilciliklerinde uygulanması kabul edilmiştir.

3- Danışma Kurulu'nda, "İMO Laboratuvarları Teknik Komisyonu" nun hazırladığı rapor görüşülmüş, laboratuvarlarda verilen hizmetlerin en üst düzeyde güvenilir ve kaliteli olmasından hiç bir biçimde ödün verilmemesine karar verilmiş, bu konuda gereken her adımı atılması konusunda Oda Yönetim Kuruluna tavsiye edilmiştir.

4- İnşaat Mühendisliği mesleğini çok yakından ilgilendiren yasal düzenlemeleri tartışan Oda Danışma Kurulu; "İhale Yasası", "Yapı Denetim Yasası", "İmar Yasası", "Yerel Yönetimler Yasası"nın mevcut durumları ile, amaçlandığı iddia edilen toplumsal yararın sağlanamayacağına ilişkin altını kuvvetle çizerek, mesleği ilgilendiren yasal düzenlemelerde TMMOB ve ona bağlı ilgili meslek odaları ile birlikte İnşaat Mühendisleri Odasının ilgili kurulları ve komisyonlara verdikleri görüşleri dikkate alınmasının, Hükümet'ten bir kez daha talep edilmesine karar verilmiştir.

5- Acil Eylem Planında yer alan ve yapılarına büyük bir acelelikle başlanan "duble yolların", alt-temel, temel, kaplama gibi en temel öğelerinde mühendislik bilimine ve uygulamasına hiç özen gösterilmemesi büyük bir kaygı ile dile getirilmiş, böyle giderse, toplumsal bir cinayetin kaynağı olacak bu yolların, "ölüm yolları" haline geleceği konusunda hükümetin uyarılmasına karar verilmiştir.

6- Kamu kurum ve kuruluşlarında siyasi nitelikli ve geniş çaplı kıyım ve kadrolaşma yaşanmaktadır. Deneyimli ve mesleki yeterliliğe sahip pek çok meslektaşımız / üyemiz, ya görevden alınmakta ya da sürgüne gönderilmektedir. Devletin nitelikli işgücünün yok edilmesi, iş barışının zedelenmesi, yeni bir siyasi ve ekonomik çıkar grubunun oluşturulması doğrultusunda yürütülen bu saldırılara karşı; meslektaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunması amacıyla Hükümet ve kamuoyu nezdinde her türlü girişimlerin yapılmasına karar verilmiştir.

7- İnşaat Mühendisleri Odası Danışma Kurulu, 20 Mart 2003'ten bu yana devam eden Irak Savaşı ile ilgili olarak;

- Savaşın, daha doğrusu ABD saldırısının, hiç bir hukuksal ve ahlaki gereksizi olmadığını,
- Savaşın asıl amacının, kendisini gezegenimiz hakimi sanan ABD'nin enerji kaynaklarına el koyarak, sömürü düzeninin devamını sağlamak olduğunu,
- İşgal güçlerinin lojistik ihtiyaçları ve Irak'ın "yeniden imarı"ndan çıkar elde edebileceğini uman bazı müteahhit ve işadamlarının savaş yanlısı tutumlarının ve ilişkilerinin teşhir edilip kınanmasını,
- Tarihi ve kültürel bağlarımız olan Irak'ta masum sivillerin ölümüne neden olan bombardımanlar, aynı zamanda tarihi, kültürel yapılarla, insanlığın hizmetine sunulan ve biz mühendisler tarafından üretilen binaları, yolları, köprüleri, su şebekelerini, enerji santrallerini de hedef almaktadır. Bu nedenle TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, yerimizin Iraklı Mühendis ve Teknik Elemanların yanı sıra olduğunu, daha fazla can kaybı ve hasar olmaması için Türkiye Hava Sahasının ölüm ve yıkım araçlarına kapatılması gerektiğinin kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

TEKNİK GÜÇ'TEN

POLİTİKA AYNI, AKTÖRLER FARKLI

Halkımız, 1999 yılında Marmara ve Düzce depremlerinin acıları içinde kıvrınırken, o günün iktidarının peşinde koştuğu iki iş vardı: Sosyal güvenlik sisteminin tasfiyesi sürecinin başlatılması ve uluslararası tahkim. O acılı günlerde, tüm örgütler, birlikler ve insanlar inanılmaz bir dayanışma içinde sorunları aşmaya çabalarken, mevcut iktidar kaşla göz arasında bu yasaları meclisten geçirmişti. Üstelik deprem öncesi tüm direnişleri, karşı tezleri bir kalemde yok sayarak.

Bugün de benzer bir süreçle karşı karşıyayız. Saldırgan ABD ve İngiltere bir oldubitti tavrıyla Irak'a girip, kentleri, yolları, hastane ve okulları bombalarken, petrol kuyularının ayakta kalması pahasına tarihin en eski kültürel değerlerini, Talibanvari bir anlayışla, yerle bir etmektedir. Böylece bir küresel deprem yaşanmaktadır, AKP iktidarı da 1999'un iktidarı gibi yangından mal kaçırma çalışıyor. Orman arazilerinin yapılaşmaya açılması, yerel yönetimler ve kamu yönetimi yasa tasarılarını gündeme getiriyor ve TBMM'ye sevk ediyor. Orman arazilerine ilişkin Anayasa değişikliklerini düzenleyen teklif referandum koşullu olarak TBMM'den geçiyor. Maliye Bakanlığı, hazine arazilerinin belediyelere devrini öngören tebliği yayınlıyor ve yerel yönetimler yasa tasarısının alt yapısına uygun kaynak aktarımının gereklerini yerine getiriyor. Bu yapılanlar, ekonomik krizden çıkış için kaynak arayışları olarak gösteriliyor. Tüm bu yaşananlar, IMF'ye verilen taahhütlerin sonuçları olarak ele alınmalıdır. Nitekim, Devlet Bakanı Ali Babacan'ın, 6 Nisan 2003 günlü basın toplantısındaki beyanları değerlendirdiğinde; % 6.5'lik faiz dışı fazla hedefini tutturmak için 15.8 katrilyon TL ek yükler vatandaşın sırtına yüklenmiştir. "Ücret, maaş ve tarım kesimine yapılan transferler gibi gelirler politikasının uygulanmasında bütçe ödenekleri ve hedeflenen enflasyon dikkate alınacaktır" ifadesini ücret belirleme sistemi bulanıklıktır. Sosyal güvenlik sisteminin ortadan kaldırılacağı anlamına gelen SSK, İş-Kur ve Bağ-Kur'a ilişkin yasal düzenlemeler hazırlanmıştır. Seçimler nedeniyle geciken TEKEK'in özelleştirme planı ÖYK tarafından 31 Mart 2003'de onaylanmış, TÜRK TELEKOM'un özelleştirme planının Bakanlar Kurulu tarafından Nisan 2003'ün sonuna dek çıkarılacağı belirtilmiş, limanlar, otayollar ve köprüler özelleştirme kapsamına alınmıştır. Enerji sektörünün piyasa mekanizmasına uyumlaştırılmasına yönelik çalışmaların sürdürüleceği vurgulanmış, halen Meclis'te bulunan "Doğrudan Yabancı Yatırımlara ilişkin yeni taslak kanunun bu ay sonuna kadar yasalaacağı belirtilmiştir. Tüm bunlar, IMF'ye teslimiyetin temel göstergeleridir. IMF politikaları alternatifsiz değildir ve IMF politikalarıyla gelişen, büyüyen ve refaha kavuşan herhangi bir ülke mevcut değildir.

Aynı şekilde, ilgili belediyelere devredilecek hazineye ait taşınmaz malların, 2981 sayılı imar affı kanun ve yönetmeliklerine uygun olarak kullanılmasının öngörülmesi yeni imar affının habercisi olarak anlaşılmalıdır.

Ülkemizin, yeniden yapılandırma adına, tüm dengelerinin, küresel sermayenin istemleri doğrultusunda değiştirilmesinin sonuçları acı olacaktır. Bu nedenle bugünden gereken direnç, eksiksiz ve ödünsüz olarak gösterilmelidir.

Taner Yüzgeç
Başkan

TMMOB VE ODALARDAN

TMMOB ÇAĞDAŞ
GAZETECİLER DERNEĞİ ONUR
ÖDÜLÜNÜNE LAYIK GÖRÜLDÜ

Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin (ÇGD), "Yılın Gazetecileri 2002" yarışmasını kazananlar belli oldu.

ÇGD Onur Ödülü'ne "Savaşa Karşı Barışın Sesi" olarak değerlendirilen Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DISK), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği (TMMOB) ve Türk Tabipler Birliği (TTB) değer görüldü.

ÇGD Yönetim Kurulu Özel Onur Ödülü'nün bu yıl, her koşulda savaşa karşı barış savunan, Washington merkezli "Ya bizdensin ya onlardan" dayatmasına en güçlü şekilde karşı çıkan, sokaklarda savaşa karşı barışın sesi olan, Türkiye halkını barış söyleminde birleştiren, kendileri de ortak hareket eden DISK, KESK, TMMOB ve TTB'ye verilmesi kararlaştırıldı.

ÇGD ayrıca ABD'nin Irak'a saldırısı ve işgal girişiminin medyada "savaş yanlıları" ve "savaş karşıtları" arasında bir çatışmaya yol açtığını, ne yazık ki, medyada bazı kalemlerin "savaştan yana" tavırlarını Amerikalı generallerden çok daha ateşli bir şekilde Türkiye'ye dayatmaya çalıştığını dikkate alarak; savaş lobisinin biçtiği rolü reddeden, insanlıktan, barıştan yana tavır alarak meslek ilkelerini ve onurunu savunan meslektaşlarıyla dayanışma içinde olduğunu bir kez daha duyurmak amacıyla, barıştan yana tavır alan tüm gazetecilere, "ÇGD Barış Kalemleri Özel Ödülü" verilmesini kararlaştırdı.

Bu ödül, "Cumhuriyet" ve "Günlük Evrensel" gazeteleri ile Bekir Coşkun (Hürriyet), Umur Talu (Star), Ece Temelkuran (Milliyet), Fehmi Kuru (Yeni Şafak), Murat Çelikkhan (Radikal), Ruşen Çakır (Vatan), Necati Doğru (Sabah) ve Erbil Tuşalp'a (SKY Türk) verildi.

Ödüller 10 Mayıs 2003'te Sheraton Otel'de düzenlenecek olan 25. Yıl Basın Balosu'nda sahiplerine verilecektir.

TMMOB
MAKİNA MÜHENDİSLERİ
ODASI İŞ SAĞLIĞI VE
GÜVENLİĞİ KONGRE-SERGİSİ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası 02-03 Mayıs 2003 tarihleri arasında "İş Sağlığı ve Güvenliği Kongre ve Sergisi"ni düzenliyor. Adana'da Çukurova Üniversitesi Mithat Özsan Amfisinde yapılacak kongrenin amacı iş sağlığı ve güvenliğine toplumsal bir duyarlılık yaratmak olarak özetleniyor.

"İş Sağlığı ve Güvenliği; emeği ile geçinen, yani çalışan insanları ilgilendiren bu kavramlara verilen önem ülkeden ülkeye değişmektedir. Ayrıca ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle, toplumlar ve toplumu oluşturan bireylerin eğitim, kültür ve bilinç düzeyleriyle doğrudan ilintilidir.

SSK istatistikleri; ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliğine gerekli önemin verilmedi-

ğini, yasalar, yönetmelikler ve uygulama açısından yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.

- Yaşama hakkının, sağlıklı yaşama ve sağlıklı çalışma hakkına dönüştüğü,
- Üretimde kar elde etmenin ötesinde farklı değerlerin yerleştiği,

- Her şeyin odağında insanın olması gerektiğini kabul eden ve bilgi çağına giren günümüz dünyasında:

Ülkemizdeki iş kazaları ve meslek hastalıklarının büyüklüğü ciddi bir çelişki yaratmaktadır. Bu çelişkinin, sorunun taraflarının (devlet-işveren-işçi) bir araya gelip, ortak anlayışlar çerçevesinde hareket etmeleriyle çözülebileceğine inanıyoruz.

Odamızın hedefi bu yoldaki çabalara katkı koymaktır. Kongremizin temel amacı; sorunu her boyutuyla tartışıp, ortaya çıkan çözümleri ilgili ve yetkililerin bilgisine sunmak, kamuoyu oluşturmaktır."

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASININ MADEN KANUNU HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Teknik Güç'ün 123 sayısında "3213 Sayılı Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" konusunda TMMOB'a bağlı Çevre, Kimya, Jeoloji, Metalurji, Orman, Ziraat Mühendisleri'nin ortak açıklaması yayınlanmıştır. Bu sayımızda da TMMOB Maden Mühendisleri Odasının görüşlerini özetleyerek yayınlıyoruz.

1985 yılında 6309 sayılı Maden Kanunu'nun yerine çıkarılan 3213 sayılı yasa, sektörün sorunlarına çözüm getirememiş ve bu nedenle yıllar içerisinde sürekli olarak değişikliğe uğramıştır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nda değişiklik yapılmasına yönelik çalışmaların, geldiği nokta itibarıyla madencilik sektörünün gelişmesine yönelik önemli ölçüde bir katkı yapacağını söylemek oldukça güçtür.

Genel olarak bakıldığında, ülkemiz madencilik sektörünün istenilen düzeyde gelişmemiş olmasının nedeni mevcut Maden Kanunu'dur. Diğer pek çok alanda olduğu gibi madencilik alanında da yol alamayışımızın belirgin nedenleri arasında; stratejik öngörüyle insan kaynakları planlamasını da göz önüne alan ulusal kalkınma modellerinin bir türlü geliştirilemeyip uluslararası finans kuruluşlarının güdümünde ekonomik ve sosyal politikaların uygulanmaya çalışılması, özellikle son yirmi yılda planlama

düşüncesinin tamamen bir kenara bırakılması, ekonominin sanayileşme ve yatırım artışlarına dayalı dengeli bir yapıya kavuşturulamaması, sanayileşmenin olmazsa olmaz koşulu olan teknoloji üretimini sağlamak amacıyla geliştirilmesi ve uygulanması gereken ulusal bilim ve teknoloji politikalarımızın olmayışı, yönetsel yapılarıdaki verimsizlik, yolsuzluk ve yozlaşma bulunmaktadır.

Odamız, söz konusu çabaların, ancak tanımlanan belirli ilkeler çerçevesinde ortaya konacak "Ulusal Madencilik Politikası" temelinde başarılı olabileceğine inanmaktadır.

Bu çerçevede Maden Mühendisleri Odası, insanı ve insan emeğini merkeze koyan, bir yandan madencilik faaliyetlerinde kamunun etkin gözetim ve denetimini sağlarken, diğer taraftan söz konusu faaliyetlerin çevre ve ekosistemlerin korunmasını da gözetim, temel olarak ekonomik kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılarak gelir dağılımının düzeltilmesi hedeflerine önlendirilen bir "ulusal madencilik politikası" oluşturmanın, gerek toplumun yararını gerekse madencilik sektörünün gelişimi bakımından son derece büyük önem taşıdığı görülmektedir.

Bor Tuzları

Borlarımızın kamu eliyle işletilmesi sürdürülmelidir. Ülke ekonomisi için son derece önemli olan bor rezervlerimizin, gerek ulusal çıkarlarımız gerekse kamu

yararı açısından kamu eliyle işletilmesi, özellikle karşısında çokuluslu bir tekelin varlığı da göz önüne alındığında, doğaldır ve gereklidir.

Taşkömürü Havzası

Zonguldak Taşkömürü Havzası'nın 3213 sayılı Kanun kapsamına alınmasının, TTK Kurumu'nun var olan sorunlarının çözümüne katkısı olmayacaktır

Taşocakları

Taşocakları Nizamnamesi yürürlükten kaldırılarak kapsamındaki maddeler Maden Kanunu'na dahil edilmelidir. Taşocağı işletmeciliği bir madencilik faaliyetidir. Taşocağı faaliyetleri denetlenmeli ve mutlak surette bir mühendislik projesi istenilmelidir

Devlet Hakkı

Devlet hakkı, sektörün kaldırabileceği oranda tutulmalıdır. Bir taraftan hammadde üretimi teşvik edilirken diğer taraftan sektörde mevcut kurum ve kuruluşların üzerine %4'lere varan ödemelerin yüklenmesi doğru olmayacaktır.

Çevre

Çevresel etkiler göz ardı edilerek herhangi bir ekonomik faaliyetin yürütülmesi kabul edilebilir değildir. Bu yöndeki yaklaşımlar uzun dönemde madencilik sektörünün gelişimi bakımından engelleyici olacaktır.

ŞUBE ETKİNLİKLERİMİZDEN

ANKARA ŞUBESİ

ULUSAL ULAŞIM SORUNLARI HAKKINDA
SÖYLEŞİ

Ankara Şubemizin düzenlediği söyleşiler serisinde 10 Nisan 2003 günü konuşmacı Mete Orer'di. "Ulusal Ulaşım Sorunları" konusunda yapılan söyleşi Güney Özece Toplantı salonunda gerçekleştirildi.

ÖĞRENCİ KOMİSYONU EĞİTİM SEMİNERLERİ
DİZİSİ - 3

Ankara Şubesi Öğrenci komisyonu, programa aldığı etkinlikleri gerçekleştiriyor. Eğitim Seminerlerinin üçüncüsünün konusu olarak "Hidroelektrik Enerji ve Hidroelektrik Santrallerin Rolü" başlığı seçilmiş ve Dolsar Mühendislik'ten İnş. Y. Müh. M. Doğan Pekçağlayan tarafından verilmiştir. Seminer, 12 Nisan 2003 günü İMO Güney Özece Toplantı Salonunda yapıldı.

ANKARA ŞUBEMİZDEN BİR YAYIN

Odamız ve TMMOB'nin eski yöneticilerinden Dursun Yıldız'ın "Akdeniz Havzasında Su Sorunları ve Türkiye" başlıklı kitabı Ankara Şubemizce yayınlanmıştır.

AYDIN ŞUBESİ

İnşaat Mühendisleri Odası Aydın Şubemiz, kuruluşunun

9. yılı etkinlikleri çerçevesinde "Mühendis ve Mimar Sinan" konulu bir konferans düzenledi. Konferans, 11 Nisan 2003 günü saat 17:00'da, TED Aydın Koleji Toplantı Salonunda, Dokuz Eylül Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümünden emekli olan Prof. Dr. Ünal Özi tarafından verildi. Atatürk anıtına çelenk konulmasından sonra başlayan konferans, bir kokteyle bitirildi.

DİYARBAKIR ŞUBESİ

Diyarbakır Şubemiz yeni yerine taşındı. Bağlı üye sayısının artması, daha nitelikli hizmet sunumunun sağlanması, meslek içi eğitimlerin düzenlenebilmesi amacı ile yeni bir mekân arayışına giren şubemiz, üyelerimizin ihtiyaç duyduğu teknolojiyi yakından takip edebilecek, mesleki gelişmeleri aktarabilecek yer için bir piyasa araştırması yapmış, bu özellikleri sağlayan yeri tespit etmiş ve işlemleri tamamlayarak satın almıştır. Ardından satın alınan mekân, belirlenen ihtiyaçları karşılayabilecek şekilde yeniden tasarlanmış ve tadilatı yapılmıştır.

Binada; çok amaçlı salon / okuma ve araştırmaların yapılabildiği aktif bir kütüphane ve sürekli internete bağlı 3 adet bilgisayarın bulunduğu aktif kütüphane odası / teknik personel ve proje denetleme odası /

mutfak+yemekhane / yönetim kurulu odası / bekleme salonu / arşiv / toplantı salonu / beton laboratuvarı / sekreterlik yerleri bulunmaktadır.

İSTANBUL ŞUBESİ

İNŞAATTA RISK YÖNETİMİ

Konuşmacı : Ataman ERİK

Tarih : 26 Nisan 2003 Cumartesi

Saat : 14:00 - 17:00

Düzenleyenler : İMO İstanbul Şubesi, ICC Uluslararası Danışmanlık Organizasyon Ltd. Şti.

PROJE YÖNETİMİ

Konuşmacı : Ataman ERİK

Tarih : 3 Mayıs 2003 Cumartesi

Saat : 14:00 - 17:00

Düzenleyenler : İMO İstanbul Şubesi, ICC Uluslararası Danışmanlık Organizasyon Ltd. Şti.

İŞ SAĞLIĞI, GÜVENLİĞİ YÖNETİM SİSTEMİ VE
ŞANTİYE UYGULAMALARI

Konuşmacılar : Ataman ERİK - Serdar ÖNCÜ

Tarih : 10 Mayıs 2003 Cumartesi

Saat : 14:00 - 17:00

Düzenleyenler : İMO İstanbul Şubesi, ICC Uluslararası Danışmanlık Organizasyon Ltd. Şti.

TMMOB II. MÜHENDİSLİK MİMARLIK KURULTAYI

(sayfa 1'den devam)

TMMOB II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nın iki aşamalı olarak toplanması benimsenmiş, bölge ve illerde toplanan yerel kurultay süreçleri 36. Dönemde yapılmıştır. Yerel kurultaylar İçel, Adana, Gaziantep, Çanakkale, Eskişehir, Ankara, Diyarbakır, Kocaeli, Samsun, İzmir, Bursa, Van, Denizli, Kırklareli, Edirne ve İstanbul'da bölgesel olarak 55 ili kapsayacak şekilde sonuçlandırılmıştır. Merkezi kurultayın TMMOB ve Oda genel kurulları tarihleri ile çakışması, bu ortamda düzenlenecek bir kurultayın hem katilim açısından, hem de beklenen sonuçların elde edilmesi açısından yetersiz kalabileceği için TMMOB 36. Dönem Yönetim Kurulu, Kurultay Yürütme ve Düzenleme Kurulunun önerisiyle, Kurultayın, 37. Dönem Yönetim Kurulunun uygun göreceği bir tarihte ertelenmesi kararını almıştır. TMMOB 37. Dönem Yönetim Kurulu, kurultay çalışma programına olarak ve Kurultay Yürütme Kurulunu yeniden oluşturmuş ve Kurultayın 5-6 Nisan 2003 tarihlerinde toplanmasına karar vermiştir.

TMMOB II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı delegelerinin ise İKK'lar tarafından belirlenmiş hazırlık toplantıları ve yerel kurultaylara katılanlardan, bu süreçlerde yer alan üyelerden ve yerel kurultayların yapıldığı birimlerin, o tarihlerdeki ve bu dönemdeki örgüt birimlerinin yöneticilerinden oluşturulması kararlaştırılmıştır.

SONUÇ BİLDİRGESİNDEN

TMMOB II. Mühendislik Mimarlık Kurultayı 5-6 Nisan 2003 tarihlerinde Ankara'da toplandı.

Kurultayın amacı, mühendislik-mimarlık alanları ile ilgili olarak dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmelerin bu gelişmelere bağlı olarak mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim sistemlerinin, iş süreçlerinin, mühendislik-mimarlık hizmetlerinin tanınımını, uygulama ve denetim süreçlerindeki konularının, mühendis ve mimarların eğitiminin ve öğretiminin, TMMOB'nin yasal statüsünün, yapısının, örgütsel tarihini, üye bileşiminin, üyelere ilişkilerinin, hizmet üretiminin araştırılması ve bu araştırmalar temelinde örgütsel misyonun, yapılanmasının ve politikalarının belirlenmesidir.

Bir önceki dönemden 55 ilde çok sayıda mühendisin-mimarın katılımıyla yapılan Yerel Kurultaylarındaki tartışmalarla üretilen karar tasarımlarını iki gün boyunca görüşerek sonuçlandıran Kurultay örgütün çalışma ve yönelimlerine ilişkin kararları beş ana başlık altında belirlemiştir:

- Mesleki Yeterlilik-Mesleki Yetkinlik-Meslek Eğitimi,
- Mesleki Denetim,
- Örgüt Birimlerinin Hizmet Üretimi,
- Mesleki Davranış İlkeleri,
- Örgüt Misyonu.

Çalışmalarını insanlığı ve bölgemizi tehdit eden, teknolojinin insan kıymına dönüştürüldüğü savaş ortamında yapıyor olması, delegelerinin tüm ülkemizin dörtbir yanındaki savaş karşıtı eylemlerin sıcaklığını yaşayan insanlar olması, ABD emperyalizmi ve işbirlikçilerinin saldırılarına tarihi tanıklık ve karşı çıkma sorumluluğu nedenleriyle savaş da Kurultay'ın ağırlıklı olarak görüşülen konularından birisini oluşturmuştur.

devletin kanatları altında palazlanan, özellikle son otuz yıldan beri kendilerine sağlanan ekonomik ve siyasi olanağa rağmen ellerine geçirdikleri sermaye birikimini sistemlerini devam ettirecek siyasi ekonomik bir yapılanmayı oluşturma becerisini gösteremeyen, üretim yerine rantı tercih eden, teknoloji üretmeyi gündemine almayan egemenlerin dış borç, dış yardım krediler üzerinde oluşacak bir ekonomik yapı her zaman işlerine gelmiştir. Sistemim tükenmişliği iktidarın boyutlarını aşmış tüm siyasi kadrolarla birlikte ekonomik, sosyal, kültürel ve tüm alanlarda entelektüel kadroları da kapsamıştır. Bugün için AKP iktidarının şahsında ortaya çıkan, ülkenin coğrafyasını, onurunu, kanını pazarlamaya dayalı savaş suçunun işbirlikçisi olarak katilima tavrının yanı sıra yangından mal kaçıracasına, savaş ortamının kargaşasından yararlanarak, "ulusal zenginliklerimizi değerlendireyüz" görüntüsü altında doğal, tarımsal, orman, kültürel alanlarımızın uluslararası madencilik lobilerinin yıkımına, orman alanlarımızı sermayenin kualsız-kontrolsüz yağmasına açığı yasal-anayasal düzenlemeleri yapması bu tükenmişliğin ve teslimiyetin son tezahürleridir.

TMMOB örgütlülüğü, bu sürecin doğrudan tanığıdır.

Mühendis ve mimarlar olarak yaşadığımız ekonomik sorunların, üretim dışına itilişin, işsizliğin, hak kayıplarının, ülkemizde yabancı elemanların gerisinde bir statüye düşürülmenin nedenleri bu anlayışın kaçınılmaz sonucudur. Yaşanılanlar bağımsızlıktan, barıştan, demokrasiden, özgürlüklerden, emekten, insanca bir yaşamdan yana olan güçlerin mücadelesine yeni olanaklar sunduğu gibi daha güçlü ortaklaşa mücadeleleri örgütlemek ve özlenez yaşamı gerçekleştirmek açısından daha büyük sorumluluklar yüklemektedir.

Mühendisler - Mimarlar olarak ülkenin geleceğini,

- Yurttaşların önündeki her türlü anti-demokratik engelin kaldırıldığı, insanların insanca yaşama hakkına ve her türlü yurttaşlık hakkına hiçbir ayırım gözetilmeksizin sahip olduğu,
- Parasal hareketlere dayalı ve üretime dayanmayan bir büyüme yerine kalkınmanın hedeflendiği, bölgeler arası gelişme farklılıklarının ortadan kaldırıldığı,
- Üretici kesimlerin önündeki her türlü ekonomik ve sosyal engelin ortadan kaldırıldığı,
- İç ve dış politikada militarizme dayanan bir rejim yerine, kendi yurttaşıyla barışık, kendi insanına ve kendi üretim gücüne güvenen, bu değerlere sahip çıkarak, kendi demokratik değerleriyle bölgede çekim merkezine dönüşen,
- Coğrafyasını emperyalistlere pazarlamak yerine çok dilli, çok dinli ve kültürlü bir bölgede, insanların barış içinde yaşamasına katkıda bulunan

Bir TÜRKİYE'de görüyor ve bunun mümkün olduğunu biliyoruz.

"Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği baskı, zulüm ve engelleme yöntemlerinin söküp atamayaçağının bilinci içinde, bilimi, tekniği emperyalizmin ve sömürlerin değil; halkımızın hizmetine sunmak, her çabayı sürdürmek ve güçlendirmek için bu yolda inançlı ve kararlıyız."

TMMOB II. MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK KURULTAYINA ODALARIN KATILIM SAYILARI

İnşaat 93, Çevre 12, Elektrik 111, Fizik 5, Gemi 7, Gemi Makina İşl. 4, Gıda 7, Harita 32, İç Mimarlar 1, Jeofizik 19, Jeoloji 45, Kimya 29, Maden 22, Makine 178, Metalurji 7, Meteoroloji 3, Mimarlar 30, Orman 13, Petrol 3, Peyzaj 13, Şehir Pl. 10, Ziraat 1.

TMMOB Başkanı Kaya Güvenç'in orman arazilerini tehdit eden Anayasa değişikliğine karşı basın toplantısı düzenlemiştir. Kaya Güvenç'in açıklamalarının özeti aşağıdadır.

ORMAN ARAZİLERİNİN TALANINA HAYIR

"Şu anda görev başında bulunan 59. Hükümet, "orman niteliğini kaybettiği gerekçesi ile" orman alanı dışına çıkarılan alanları yeniden ormanlara kazandırmak için girişimde bulunmak yerine, kendisinden önceki hükümetlerin başlattığı ve bitiremediği "ormanları istila" hareketini daha şiddetli uygulamak için çalışmaktadır. Ülkemizdeki devlet ormanlarının, özel kişi ve kuruluşlara peşkeş çekilmesine engel olan anayasal güven-

celeri ortadan kaldırmak amacıyla, 1982 Anayasası'nın ormanlar ve orman köylülüğü ile ilgili 169 ve 170. maddelerini değiştirme tasarı TBMM'de görüşüldü ve oylamada her iki madde de referandumusuz kabul sayısına ulaşamadı.

"Tasarıya göre;

- Devlet ormanlarının yönetim ve işletme hakkını yerli ve yabancı özel kişi ve kuruluşlara devretmeyi amaçlamaktadır. Bu düzenleme, ormansızlaştırma uygulamalarını hızlandıracağı gibi, orman köylüsünün çevrelerindeki ormanlardan yararlanma olanaklarını da kısıtlayacaktır. Orman köy kooperatiflerini işsiz ve işlevsizleştirerek bu düzenleme ile orman köylülerinin geçim kaynaklarının sermayeye verilmesi amaçlanmaktadır.

- Hükümet, bu değişikliklerle, orman sınırları dışına çıkarılmış olan arazilerin, bu arazileri işgal etmiş olan 2. ve 3. şahıslara satılması hedeflenmektedir. Bu düzenleme yeni bir imar affına yol

açacaktır. Aynı zamanda, devlet ormanı sayılan arazileri işgal etme eylemlerini özendirecek ve yaygınlaştıracaktır. 170. madde, orman köylülerinin sınırları içinde kalan yerlerin bile orman köylüsü olmayanlara da satılabilmesine olanak verecek biçimde değiştirilmektedir. Böylece, 17 bin orman köyündeki 8-9 milyon yurttaşımızın onlarca yıldır üzerinde yaşamaya çalıştıkları, tarım ve hayvancılık yapılageldikleri yerler de satılabilecektir. Bu ise milyonlarca orman köylüsünün işsizlikle ve yoksullukla yüz yüze gelmesine neden olacaktır.

"Bu düzenlemeler sonunda 25 milyar doları bulacak bir gelir elde edileceğini söyleyen iktidar bu iddiasıyla kamu oyunu yanıltmaktadır. 1997'de orman köylülerine satışı yapılan 6.700 hektar karşılığında 14,9 trilyon gelir elde edilmiştir. Bu satışın ortalamaya m² geliri bir dolardan altındadır. Bu yeni düzenleme ile ilgili olarak verilen bilgilere göre, satışa sunulacak alan 470 bin hektardır. Yani beklenen gelir 5 dolar/m² olmaktadır. Dolayısıyla,

beklenen gelir abartılmaktadır. Kaldı ki, diğer özelleştirme gelirlerinde olduğu gibi, yapılacak harcamaların da hesaba katılmadığı görülmektedir. Bu durum da, yapılacak istenen değişikliğin az sayıda kişiye işgal ettikleri orman arazilerinin satışı olduğuna ilişkin bir kanıttır.

"Bu düzenlemeyi dört gözle bekleyenlerin arasında; orman arazileri içinde Beykoz'da, Ömerli Barajı koruma alanı içinde, sahillerde kaçak villaların konduğunu, küçük villa parsellerini ormandan kattığı alanlarla genişletip çiftliği dönüştürenler; orman işgalcisi vakıf üniversiteleri; ülkenin sahilindeki orman alanlarını kiralama yolu ile sözde yapı-ışlet-devret modeli ile turistik tesisleri yapanlar bulunmaktadır.

"Anayasanın 169 ve 170. Maddelerini değiştirme girişimleri öngörüldüğü gibi gerçekleştirildiğinde; orman alanlarımızın arazi vurguncularının yağmasına açılacağı ve ekolojik, ekonomik ve toplumsal yönden son derece sakıncalı sonuçlara yol açılacağı açıktır.

IRAK PETROLÜNÜ ABD VE İNGİLTERE PAYLAŞACAK

ABD'nin Irak'ı işgalinden sonra, dünyanın ikinci büyük petrol rezervlerine sahip olan bu ülkenin kaynaklarının Amerikan ve İngiliz petrol şirketlerinin tekeline gireceği bildirildi. Newsweek dergisi, "Batılı petrol devlerinin, 40 yıl önce kapı dışarı edildikleri Ortadoğu'ya, Irak'ın işgaliyle yeniden dönmüş olmalarına" dikkat çekti.

"İngiliz ve Amerikan kuvvetlerinin Bağdat'ı ele geçirmelerinden sonra, kurulacak olan yeni hükümetin, iş ortaklarını seçerken Washington ve Londra'nın sözünden çıkmayacağına" işaret eden Newsweek, olayın sadece petrolün işletilmesiyle sona ermediğini, şirketlerin daha pek çok avantajdan yararlanacaklarını yazdı.

"Irak'ın petrol üretimi halen günlük kapasitesi olan 6 milyon varilini yaklaşık yüzde 50'si

düzeyinde bulunuyor. Önce üretimi tam kapasiteye yükseltecek olan şirketler, on milyonlarca varil düzeyinde bulunan rezervleri işletme hakkını da elde edecekler. Şirketler ayrıca yeni hükümetle, kısa adı PSA (production sharing agreement) olan bir "üretim paylaşma anlaşması" imzalayacaklar ve bu anlaşma sayesinde ulusal vergiden muaf olacakları gibi, petrol kaynakları tükenene kadar çevreyle ilgili yasalar ve diğer ulusal yasaların dışında tutulacaklar."

PSA anlaşmalarının ise günümüzde sadece Ekvador, Çad ve diğer bazı yoksul Afrika ülkelerinde kaldığına işaret edildi.

Newsweek dergisi Irak'ın 112 milyar varil kanıtlanmış rezerve sahip bulunduğunu, bunun dünyadaki 2. büyük petrol rezervi olduğunu, ayrıca 220 milyar varil dokunulmuş rezervin mevcut olduğunu yazdı.

YEREL YÖNETİMLER VE KALINLIK NE GETİRİYOR?

AKP'NİN "YEREL YÖNETİMLERDE REFORM" PROGRAMINDAN NE ANLIYORUZ?

Prof. Dr. Birgül Ayman Güler - Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

Yerel yönetimlere ilişkin düzenlemeler yapılması ısrarı, 1994'den beri sürmektedir. AKP, bu konuda en az ANAP kadar istekli ve ısrarlı görülmektedir. Öncelikle tek başına bir yerel yönetim tasarısı hazırlanmış; sonra bu tasarıdaki temel hükümler "Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı" adlı bir metne taşınmıştır. Nisan 2003 başında öncelik bu metne verilmiştir. Bu arada İstanbullu bazı belediye başkanları bir araya gelmiş, belediye, köy, il özel idareleri için tasarılar hazırlamışlardır. Bu tasarılar kendi başına bir "olay"dır; örneğin bunların içindeki il özel idaresi taslağında, il özel idaresi organı olan valilik kaldırılmıştır. Bu tasarılar şimdilik ortada kalmış görünüyör.

- Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısında, devlet il özel idareleri üzerine kurulmaktadır.
- Millî eğitim, sağlık, tarım, sanayi-turizm-enerji... bakanlıklardan alınıp özel idarelere bırakılmaktadır.
- Bu değişikliklerle, günümüzde 7000 civarında personel istihdam eden özel idarelere yaklaşık 2 milyon personelli birimlere dönüştürülecektir.
- Yerel yönetim yasa tasarısında, personel istihdamında esasın "sözleşmelilik" olacağı belirtiliyor; bu durumda özel idarelere devredilecek yaklaşık 1,5 milyon memur sözleşmeli hale gelecektir.
- İstanbul söz konusu olunca, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tüm ilden sorumlu sayılıyor; öyle görünüyör ki, İstanbul ili valilik sisteminden uzakta belediyeye dayalı bir yapıya kavuşturulmak istenmektedir.
- Türkiye genelinde "Bölge Kalkınma Ajansı" adlı 26 yeni bölge yönetimi kuruluyor.
- İl ve bölge temelinde ülke eyalet sistemine sürüklenecektir.
- Yeni tasarılar, hem merkezi hem yerel yönetime "piyasada rekabeti bozacak her türlü işe girişmeyi" yasaklamaktadır.
- Yeni yasa tasarılarında yasaklar devlete, özgürlükler sermaye kesimine hasredilmektedir.

Bütün bu yapıya bakılınca, dikkatleri belediye yerleşmelerine yoğunlaştırmak pek de anlamlı değildir. Çünkü, günümüzde yerel yönetim reformunun odaklandığı yer belediyeler değildir.

AKP'nin reformları, bütün olarak devlet yapılanmasına odaklanmakta, bu yapıyı federalist-yerelleşmeyi bir yaklaşımla değiştirmeye dönük işlemektedir.

Bu yaklaşım, Avrupa Birliği'nin "subsidiarite" - "yerellik" adı verilen kuruluş ilkesinden güç almaktadır; daha tanıdık deyişle federal kuruluş ilkesince destek görmektedir.

Bu yaklaşım, ulusal devlet sistemini küresele ve yerele doğru eritmeye gönül vermiş olan Dünya Bankası'nın yerelleşme anlayışına paraleldir.

Dünya Bankası "yerelleşme"den, yalnızca merkezden yerel yönetimlere yetki devrini anlamaz. Ona göre en iyi "yerelleşme", merkezden ve yerel yönetimden özel sektöre yetki aktarımıdır; devletin kamu iktidarı alanını özel sektöre terk etmesidir.

Tasarılar, bu yaklaşımla uyum içinde, yerele aktarılan yetkileri özel sektöre aktarma amaçlı hükümler getirmektedir. İller Bankası'ndan vazgeçiş, hazine topraklarını özel mülkiyet havuzuna terk etme, ihalecilik usul ile çalışma, hizmetleri "kullanan ödeyecek" mantığıyla görme... bütün bu hükümler, mekan olarak halka yakın ama iktidar olarak halktan çok uzak bir yerel yönetim sistemi kurmaya çalışmaktadır.

Yerel yönetim tasarısının üç ayağı mevcuttur:

1. Liberalizasyon parçası, serbestleştirme politikaları parçası,
2. Governance, yönetim parçası,
3. Avrupa Birliği parçası.

Liberalizasyon parçası: 24 Ocak kararlarından bu yana gelen, Dünya Bankasının "yapısal uyarlama" kredileriyle ilerleyen, 1994-1999 IMF stand-by anlaşmalarıyla yürüyen ve son olarak da, açıklanan ekonomik programlarla birlikte günümüzde tartışmaları süren, iktisadi kalkınma stratejisidir.

Liberalizasyon; 1947'de "GATT" diye başlayan ve mal ticaretinde, devletler arasında serbest alışverişi öngören bir süreçtir. Liberalizasyon; 1995 yılında GATS ile sürmüştür. Türkiye, 1995 yılında, GATS'a ilk imza koyan ülkelerden biri olmuştur. GATS, devletin işlevlerini, devletin yapısını yeniden belirleyen, "ticari nitelik taşımayan ve tekel niteliğinde olanın dışındaki her şey liberalizasyona konudur" diyen bir anlaşmadır. Eğitim, sağlık, su ve bir çok sektör keskinlikle liberalize edilmesi gereken sektörlerdir. Türkiye, bu sektörlerde hemen hemen hiçbir noktada kısıtlama olmadığını, varolan kimi kısıtlamaların en kısa zamanda kaldırılacağını söylemiştir. Türkiye en temel kamu hizmeti alanlarını liberalizasyon sürecine sokmaktadır.

Liberalizasyon,"kamu hizmeti olarak görme, piyasa işi haline getir; piyasada bu işi yapacak şirketlerde yerli-yabancı ayırımı yapma" demektir. Devletin sosyal karakterini kazandığı ne kadar sosyal görev alanı varsa; GATS anlaşmasıyla, bütün bu hizmet alanları özelleştirmeye, piyasa işi haline gelmeye, yabancılaşmaya doğrudan doğruya açılır hale gelmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimlerin hizmetleri "özelleştirilebilir, ticari esaslarla göre sunulması gereken" hizmetler olarak yorumlanır.

Governance / Yönetişim parçası. Mevcut parlamenter demokrasi ve yerel yönetim sistemiyle bu yeni sistemi yönetmek mümkün görülmediği için eski sisteme ilişkin kurullar devre dışı bırakılmıştır. Bu nedenle yeni bir yönetim planlamasına gidilmektedir. Bu plana uygun olarak, "Kurul Sistemi" oluşturulmuştur. Bütün bakanlıkların, yapması gereken politika oluşturma-geliştirme süreci üst kurullara devredilmektedir. Telekomünikasyon Üst Kurulu, Enerji Üst Kurulu, Bankacılık Düzenleme-Denetleme Kurulu vs. Bakanlıklar birer sekreteryaya durumuna dönüştürülmekte, politikayı üreten organ kurulmuş olmaktadır. Liberalizasyonun hem ulusal boyutta, hem yerel boyutta "örgütlenme modeli" olarak önerdiği şema budur.

Bu kurullarda model, üç ortaklı yapıdır; üç ortak, eşit ortak, aralarından hiçbirini birinci değil. Birisi devletin temsilcisidir: Bürokrasi. İkincisi; artık bütün zenginliği yarattığı için -liberalere göre- özel şirketlerin temsilcileridir. Üçüncüsü de "NGO" ya da "STK" denilen sivil toplum örgütleridir. Üç eşit ortaklı iktidar yapısı değiştirilmektedir. Örneğin Tersî daha açıktır: "1. Devletin temsilcileri olsun; 2. İşçi sendikaları olsun, işçi sınıfının iktisadi örgütleri olsun; 3. demokratik kitle örgütleri olsun" denildiği takdirde; bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü önerilmiş olmaktadır. Buna "devrim" denir. Şimdi yapılan da bu bağlamda bir karşı devrimdir. Liberalizasyon, kurul sistemiyle beraber biçim olarak gelirken; özünü, bu üç ortaklı iktidar yapısıyla doldurmakta ve Government / yönetim olarak adlandırılmaktadır. Bu yeni bir iktidar tipidir. 21. yüzyılda, dünyadaki az gelişmiş ya da gelişmiş kapitalist devletler government tipi üzerine inşa edilecekler.

Rio toplantısında, sürdürülebilir kalkınmayı

gerçekleştirebilmek için ortaya bir plan çıkarılmıştır. Bu plan tümüyle az gelişmiş ülkelere dönüktür. Bu projenin adı "Global Gündem 21"dir. Planda "Ulusal Gündem 21"ler ve "Yerel Gündem 21"lerin hazırlanması öngörülmüştür. UNDP, "Yerel Gündem 21"e kaynaklar ayırmış ve projeler örgütlemiştir. Türkiye'de 40'tan fazla belediye bu projenin ortağı olmuştur. "Gündem 21" tipi çalışma, yeni bir soluğa ihtiyaç duymakta ve bu yeni soluk "global compact" olarak adlandırılmaktadır. Türkçe'ye "Küresel Sözleşme" diye çevrilebilen bir soluk. "Global Compact", Birleşmiş Milletler tarafından 2000 yılı başında kurulmuştur. Devletler, Birleşmiş Milletler tarafından, özel sektör adına uluslararası şirketlerin temsilcileri, NGO örgütlerini de Uluslararası Af Örgütü, ILO vesaire gibi çeşitli organizasyonlar temsil etmektedirler. Bu yapı "global government"dir. Bu yapıda bir patron var. Özel sektör patronudur. Bu yapı karar alır, denetler, yargılar ve ceza verir. Bu kurullar, kuvvetler ayrılığının bütün unsurlarını ele geçirmiştir. O kurulların içinde üçüncü ortak, bir süre sonra unutulacaktır. Şirketler, açık siyasi ve idari iktidarı kullanır hale geleceklerdir. Bu, "21. Yüzyıl"ın yeniden yapılandırma operasyonudur.

Avrupa Birliği. Yerel yönetimlerle ilgili olarak Avrupa Birliğinde, "Avrupa Konseyi Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi" adlı organ vardır ve Türkiye orada temsil edilmektedir. Bu organda 12 kişi belediyelerden "Yerel Yönetimler Meclisi"ne; vali ve il genel meclisi üyelerinden oluşan 12 kişi de "Bölgesel Yönetim Meclisi"ne girer. Bu konsey, bütün ülkeler için raporlar hazırlamaktadır ve Türkiye için de bir rapor vardır. Türkiye raporunun tarihi 1997'dir; O rapordaki önerilerden biri şudur: "Türkiye, Anayasasının 127. Maddesinde değişiklik yapılmalıdır. İdarenin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde, merkez yerelin üzerindeki vesayet yetkisi kaldırılmalıdır." Avrupa Birliği bu özerkliğin peşindedir. Rapor "İdarenin bütünlüğü ilkesi" dolayısıyla "vesayet" lafını kaldırılmasını ve yerine de "Subsidiarite" ilkesini önermektedir. "Subsidiarite", dilimize "hizmette halka yakınlık" diye çevrilmiştir. Subsidiarite, federalizmi anlatır.

Türkiye'de "idarenin bütünlüğü çerçevesinde" diye konuşulduğu zaman idarenin örgütlenmesinde benimsediğiniz ilke, merkezîyetçilik ilkesidir. Anayasa'nın 123. maddesinde idare "kuruluş ve görevleriyle bir bütündür" demektedir. Görevler ayrılığı ilkesini benimsiyorsanız, idari birimler arasında aşağıdan yukarıya görev paylaşımı yapmalısınız. Merkezîyetçiyensiniz, paylaştığınız şey görev değildir; yetkidir.

Küresel boyuttaki şirketler ve yerli ortaklarıyla gelip muhtarlarla, belediye başkanlarıyla önemli iş anlaşmaları yapmaya çalışılmaktadır. Bunun ideolojisi de örgütlenmiştir. "Global Düşün, Yerel Davran". Bu formülde "ulusal"lık yoktur. Söylem; "Ankara küçülmeden Türkiye büyümek. Ankara küçüldükçe, Türkiye ancak küresel piyasalarla, yerel düzeyde birebir ilişkiyi girerse büyür ve tek çıkış yolu budur" üzerine kurgulanmıştır. "Ankara" diye mevcut örgütlenmeye yöneltilebilir inanılmaz saldırılar arkasında, büyük sermaye çıkarları, dolayısı ile liberalizasyon sürecinin kendisi mevcuttur.

Türkiye'yi bekleyen parçalanma tehlikesi, politik, siyasal, etnik ya da dinsel nedenlerden değildir. Yugoslavya veya Endonezya örnekleri üzerinden düşünülürse "Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı"nın böylece siyasal ya da küresel süreçleri gündeme getirilmelidir. Temel unsurları itibarıyla bu tasarı, küresel sermayenin ihtiyaçlarını karşılayan bir tasarıdır. Bu nedenle, bu tasarıya karşı, herhangi bir tasarıdan daha farklı olarak, çok dikkatle eğilmek, aklımıza gelmeyen boyutları bakımından sürekli kendimizi kıskırtarak düşünmek zorundayız.

MU YÖNETİMİ TASARILARI NE GÖTÜRÜYOR?

TEKNİK GÜÇ 122. sayısında GATS (Hizmet Ticareti Genel Anlaşması) üzerine, 123. sayısında Türkiye'nin 2003 bütçesine ilişkin tartışmaları sayfalarına taşımıştır. Bu sayımızda ise Yerel Yönetimler ve Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı'nı mercek altına alıyor. Bu konular ülkemizin geleceğini etkileyecek ve yeniden yapılandırılacak önemli hükümler içermektedir. Üyelerimizin, okuyucularımızın ülkemizin geleceğini ilgilendiren bu konulara karşı duyarlılıklarını sayfalarımıza taşımak istiyoruz. Katkılarınız, öneri ve eleştirileriniz çalışmalarımızda yol gösterici olacaktır.

İMO İSTANBUL ŞUBESİ YEREL YÖNETİMLER PANELİ'NDEN

İMO İstanbul Şubesinin düzenlediği "Yerel Yönetimler Paneli"nin konuşmacılarından Prof. Dr. Birgül Ayman Güler'in İller Bankası'na ilişkin çarpıcı açıklamaları:

İLLER BANKASI'NI YOK ETME OPERASYONU

"Reformlar" salgınının tutkularından biri de, yerel yönetim sisteminde, İller Bankasının mevcudiyetine son verilme istemesidir.

1933 yılında kurulan "belediyeler Bankası" 03.06.1945 tarih ve 4759 sayılı yasa ile "İller Bankası" adını almıştır. İller Bankası'nın kaynakları belediyeler, il özel idareleri ve köy ödeneklerinden oluşturulmuş olup tümüyle kamusaldır. İller Bankası bu havuzdan açtığı kredilerle kentsel yatırımların finansmanını gerçekleştirmiştir.

Bu sistemde yerel yönetimler -İller Bankası- Merkezi Yönetim arasında sürekli kamu kredisi döndürülmekte ve son derece ucuz faizli krediler kullanılmaktadır. Zaman zaman İller Bankasının açtığı krediler affedilebilmekte, yani bir yerde merkezden yerel yönetimlere kaynak transferi mekanizması yaratılmaktadır.

İller Bankası'nın kuruluş amaçlarında, belediye hizmetlerinin verileceği yapıların tasarımı, projelendirilmesi ve yatırımların gerçekleştirilmesi vardır. Buna karşın 1970'lerden sonraki iktidarlar İller Bankası'nın yalnızca ihale kuruluşu olarak çalıştırmışlardır. İller Bankası yatırımları arasında trafo, prefabrik yapı elemanları, boru, kablo fabrikaları yapmak varken, bunlar gerçekleştirilmemiştir. Bir boru ihalesinin %20 avansı ile o boruların üretileceği fabrikanın yapılması yerine kaynaklar, özel sektör firmalarına aktarılmıştır. Bu kaynak transferleri sonunda İller Bankası'nı güçsüzleştirmiştir.

Ülkemizin finansal sıkıntıları ve dolayısı ile altyapı hizmetlerinin topluma taşınmaması, belediye hizmetlerini zora sokmaktadır. Bu zorluğun aşılması için diğer ülkelerde de uygulanan Dünya Bankası modeli yerel yönetimlere taşınmaktadır. Model şudur:

Kamuda para yok, zaten kamudan getirilen para sürekli olarak kayboluyor. Türkiye'nin ulusal sistemi içerisinde dönen bu mekanizma yetersiz ve kırılmadadır. Nasıl olmalıdır? Yerel yönetimler özleştirilmelidir. Kredi ihtiyaçlarını çoğulcu piyasa düzeni içinde, yalnızca Türkiye'nin sınırlı mali piyasalarından değil, dünya mali piyasalarından, Ankara'nın iznini almadan karşılama hakkına sahip olmalıdır. Mali piyasalardan alacakları bu parayı nereye harcayacaklar? Bu krediler

proje kredisi olarak gelecektir. Projelerin ise uluslararası ihaleleri yapılabilir olmalıdır. O halde Kamu İhale Yasası çıkmalıdır. Böylece, kamu hizmetinin etkin verilmesi için finansman sistemi sağlanmış olur. Peki, belediye bu parayı geri ödeyecek, o zaman ne yapacağız? Geri ödeme söz konusu olunca Ankara devreye girsin mi? Sistemi oturtuncaya kadar Ankara devreye girsin. Küresel sermaye geri ödemelerde soruna ulusal yaklaşıyor. Belediye ödeyemediğinde, Hazine ödemelidir. Bu arada belediyelere iflas etmek hakkı dahil, tam birer ticaret kanunu unsuru kişiliği kazandırılmalıdır. Yani kamu kurumunun iflasından söz edilmektedir. 1995 yılında Macaristan'da belediyelerin iflası kanunu çıkmıştır. Yerel kamu kurumu olan belediyeler iflas edebilirler. Çerçeve öyle bir sunuluyor ki, sanılır ki, yerel yönetimlerin özerkliği var.

Diktatorya üreten duran ulusal iktidarın elindeki yetkileri var, demokratizasyon süreci sürekli sıkışmış. Bunu aşabilmek için, yerel yönetimleri doğrudan doğruya küresel piyasaya bağlayan ve ulusal merkez durumunda olan bütçeden tüm bağlarını koparan, ama bu arada yerel yönetimin kendisini de "A.Ş." haline getiren bir ticari düzenleme talep edilmektedir.

İMO İstanbul Şubesinin düzenlediği "Yerel Yönetimler Paneli"nin konuşmacılarından Prof. Dr. Cevat Geray'ın demokratikleşme ile yerel yönetimler arasında ilişkileri irdelediği bölümleri sunuyoruz:

DEMOKRATİKLEŞMEDE YEREL YÖNETİMLER

Bizde yerel yönetimler, gerçekten bir tür merkezin taşra yönetiminin o alandaki ya da yereldeki uzantısından başka bir şey değildir.

Yerel yönetim reformunun; ancak bütünü içinde bir demokratikleşmeyi getiren, saydamlığı getiren, verimliliği getiren, tüm devlet yapısının bir reformu içinde ele alınması gerekir. Tabii bugünkü yaklaşımlar, buna pek elverişli bir yaklaşımır.

Türkiye Cumhuriyetinin, yerel yönetimlerle ilgili sağlam belirlenmiş politikaları var mı; bu politikalar nasıl uygulanıyor? Bu konuda, kalkınma planlarında olsun, hükümet izlenmelerinde olsun, seçim bildirgelerinde olsun, hatta kent parla-

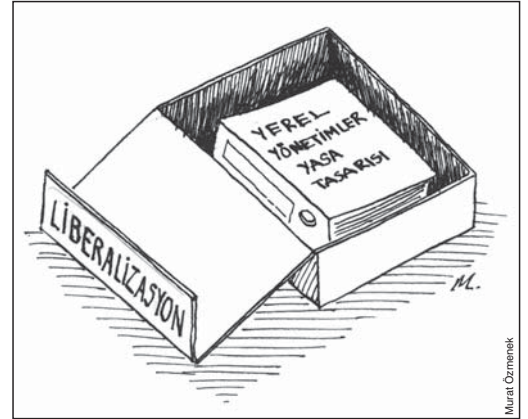
mentoları öneriyorlar, yerel parlamentoları öneriyorlar; ama hiçbirini bu konuda bir adım ileriye gidemiyor.

Türkiye'de tüm siyasal rejimimizin yeniden yapılması ne kadar gerekirse, yerel yönetimimizin yeniden yapılması da o denli zorunludur. Hem hizmetlerin verimliliği açısından, hem de demokratikleşme açısından, demokrasi kültürünün yerleşmesi için.

Klasik sözü tekrarlamak istemiyorum; ama hep söylemek zorunda kalıyorum "yerel yönetimler, demokrasi-nin hem beşiğidir, hem de okuludur" Halkın seçme seçilme geleneklerini, sorunlarına sahip çıkma ve ağırlık koyma alışkanlıklarını kazanmaları için, bir ortamdır; bunu beslememiz lazım. Bunu köreltiyoruz ve bugüne kadar bu doğrultuda önlemler alamadığımız için, bütün siyasal açıdan demokratikleşme sorunumuz büyük ölçüde ortaya çıktı; ama hâlâ bu konuda bir adım ilerlemiş değiliz.

Bir noktaya daha işaret etmek istiyorum: "Yerel yönetimlerin güçlenmesi" dediğimiz zaman; küreselleşmeye dayalı, özelleştirmeci birtakım "dereğülasyon" dedikleri "kuralsızlaştırma" ve benzeri uyum politikalarını kastetmiyoruz.

Gerçekten ülke çapında, sağlıklı bir yönetim kurulsaydı yerel yönetimlerin yerini alabilmesi için, köklü çözümlere gereksinim var.

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN YAPILANMASI

Yerel yönetimler, kamu idaresi kimliğine sahip olan il özel idaresi, belediye ve köy türlerinden oluşur. Birlikler, bu idarelerin ortaklaşa varlık kazandırdıkları kamu kurumlarıdır.

İl özel idaresi ve köy, kendi içlerinde çeşitlenmez iken, belediyeler 1984 yılından bu yana, bir alt tür olarak büyükşehir belediyesi modeli getirilerek çeşitlendirilmiştir. Birlikler, 1930 yılından bu yana sistemde var olan kurumlardır; bununla birlikte önemleri ve sayıları 1980'li yıllardan bu yana artmış ve işlevleri aynı dönemden bu yana değişmeye başlamıştır. 1999 verilerine göre halen 1294 birlik mevcuttur.

BELEDİYELER

Türkiye'de belediye sayısı 1950'li yıllardan bu yana sürekli olarak artmaktadır. 18 Nisan 1999 seçimlerine 3215 belediye girmiş, bu belediye sınırları içinde yaşayan nüfusun oranı toplam nüfus içinde %77,66 düzeyine ulaşmıştır.

İL ÖZEL İDARESİ

İl özel idaresi, 1913 yılında kurulmuştur. Bir il kurulduğunda, kendiliğinde kuruluş gücü kazanan bu yapı, Cumhuriyet tarihi boyunca çeşitli tüzel değişikliklere uğramış, en kapsamlı değişiklik yasanın adının değiş-

tilmesi dahil olmak üzere 1987 yılında 3360 sayılı yasa ile yapılmıştır.

Ülke genelinde sayısı il sayısı kadar olan il özel idaresi, başında valinin bulunduğu ve seçilmiş organ olarak il genel meclisi eliyle çalışan bir yerel yönetim türüdür. İl genel meclisi üyeleri, beş yılda bir genel yerel seçimlerde belirlenmektedir.

KÖYLER

Köy, 1924 yılında yürürlüğe girmiş 442 sayılı Köy Kanunu temelinde yönetsel varlık kazanmış kırsal yerleşme türüdür. Günümüzde 35.117 köy muhtarlığı vardır. Ancak hem köy muhtarlığı sayısı, hem de burada yaşayan nüfus sayısı sürekli olarak azalmaktadır.

1997 yılında ülke nüfusunun %22,34'ü köy muhtarlığı yönetiminde yaşamaktadır.

GEÇMİŞTEN BUGÜNE: YEREL YÖNETİMLERİ DÜZENLEME ÇALIŞMALARI

1945-1960 Dönemi: Çok yoğun yaşanan göçe rağmen 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı belediyeler yasası dışında yerel yönetimle ilgili kayda değer bir yasal düzenleme yapılmadı.

1960-1973 Dönemi: AP, büyük şehir belediyelerinde CHP'ye karşı kaybetmesi üzerine (Ankara, İstanbul, İzmir) 1580 sayılı yasanın "genel yetkilendirme" ilkesine dayanarak belediyeleri çalışmaz hale getirdi. Bu çaresizlik üzerine o dönemin CHP'li belediyeleri nispeten katılımcı demokratik belediyeçilik anlayışı üzerinden gelişmeler sağladılar

1980-1990 Dönemi: 1980-84 yılları arasında askeri yönetim nedeniyle yerel yönetimler tam olarak merkezi yönetimin ünitesi gibi çalıştırıldı.

1983 yılında: 2872 sayılı Çevre yasası, 2942 sayılı Kamulaştırılma Yasası, 2960 sayılı Boğaziçi Yasası çıkarıldı.

1984 yılında: 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Yasası, 2981 sayılı imar affı ile ilgili yasa çıkarıldı.

1985 yılında: 3194 sayılı İmar Yasası, 2985 sayılı Toplu Konut Yasası, 3239 sayılı Emlak Vergilerinin Belediyelere Devri Yasası çıkarıldı.

1996 yılından itibaren: 1996, 1998 yasa tasarıları, 2000'de Yerel Yönetimler KHK Tasarısı, 2001 Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı (TBMM:18 Ekim 2001), Çevre Kanunu'nda Değişiklik Yasa Tasarısı (Mayıs 2001).

Yalıtım ve Enerji Kongresi Eskişehir'de Yapıldı

YALITIM VE ENERJİ TARTIŞILDI

Makine Mühendisleri Odası'nın Eskişehir'de düzenlediği "Yalıtım ve Enerji Yönetimi Kongresi" 21-23 Mart 2003 tarihleri arasında yapıldı.

İki gün süren etkinlikte; ısı, su, ses ve yangın yalıtımı, enerji yönetimi, mantolama ve TS 825 ile ilgili 23 bildiri akademisyen ve uzmanlarca tartışıldı. "TS 825 Yalıtım uygulamaları, Uygulamada Görülen Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konulu panele ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Makine Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, sektör dernekleri, E.İ.E.İ. ve yerel yönetim temsilcileri katılmışlar, görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Kongreyi 675'e yakın mühendis, mimar, teknik eleman ve üniversite öğrencisi izlemiştir.

Panelde, İnşaat Mühendisleri Odası adına konuşmacı olarak Yönetim Kurulu üyesi Haluk İşözen katılmıştır. Haluk İşözen, panelde yaptığı değer-

lendirmelerde aşağıdaki konulara değinmiştir:

- Isı yalıtımının gerekliliği artık tartışma konusu olmaktan çıkmıştır. Tartışma konuları yalıtımın malzeme cinsleri, kalınlığı, uygulama detayları, ekonomikliği ve kolaylığı gibi konular üzerinde olmaktadır. Buna bağlı olarak ürünlerin çeşitliliği, firma çokluğu, ürünlerin karmaşık yapısı nedeniyle, çözümler ancak organize olabilen şantiyelerde analiz ve imal edilebilmektedir. Oysa yalıtım işlerinin büyük çoğunluğu, organize olmamış, bildiğini iddia eden, mesleği tartışılır insanların üretiminde ve denetimindedir.
- Türkiye'nin değişik iklim bölgelerinin olması, yalıtım kalınlığını tartışılır hale getirmektedir. Örneğin alışılmış kalınlık uygulaması her bölgede neredeyse aynı şekilde yapılmaktadır. Bursa'da bir toplu konut uygulamasında mantolama kalınlığının 2 cm olması yeterli olduğu ifade edilirken, Eskişehir'de TS 825'e göre yapılan hesaplarda bu kalınlığın 5 cm'in altında söz konusu bile olmayacağı söylenebilmektedir.
- Extrude ve expanded polistrenlerin maliyet konuları iyice irdelenmelidir. Görülebildiği kadarı ile bu konularda yapılan nümerik çalışmalar yalnızca İZODER'in yayın organlarında çıkmaktadır. Ancak bu yayınlar da oldukça sınırlıdır.
- Yeni binalardaki ve mevcut yapı stoklarındaki yalıtım sorunları oldukça farklılık göstermektedir. Onay makamının ve denetiminin işlevleri, bu sorunlar çerçevesi içinde irdelenmelidir.
- Yapılarda yalıtımı tek tek ele almak, sorunları çözmeye yeterli değildir.
- Finansman sorunlarının çözülmeye başlandığı anda, su yalıtımı eksikliği mi, oluşan korozyon maliyetleri mi öncelikli olmalı, yoksa ısı yalıtımı için mi kredi verilmeli problemi yaşanacaktır. Bu durum, yalıtım etiğinin oluşturulması için tartışmanın başlatılması gerektiğini gösterir. Tartışmanın tarafları üreticiler, meslek odaları, üniversiteler, tüketici kuruluşları, kooperatiflerdir. Üretenlere uygulayıcılar ve nihai tüketicilerin sorunlarını irdelleyen bir yalıtım enstitüsü açılmalıdır ve bunun statüsü öncelikli tartışmaya açıktır. Yalıtım uygulamaları için bir etik kurul da oluşturulmalıdır.

Yalıtım ve Enerji Kongresi sonuç bildirgesinde yer alan görüşler:

Dünyanın enerji gereksiniminin yaklaşık % 90'ı milyonlarca yılda oluşan fosil kökenli kaynaklardan sağlanmaktadır. Bu kaynakların yer yüzünde artan enerji talebi karşısında yüzyıl gibi kısa bir süre sonra biteceği tahmin edilmektedir. Bu durumda iki seçenek gözükmektedir; ya doğanın bize sunduğu enerji kaynaklarını olabildiğince verimli kullanmak yada alternatif enerji kaynaklarına yönelmektir. Alternatif enerji kaynakları henüz kullanım potansiyeline ulaşmamıştır. Diğer yandan fosil kökenli yakıtların yanması sonucu oluşan emisyonlarda doğanın ekolojik dengesini bozmaktadır.

Ülkemizdeki enerji tüketiminin önemli bir kısmı konut ve sanayi sektöründe gerçekleşmektedir. Enerji tüketiminin % 37'sinin binalarda olduğu ve bunun % 85'inin ısıtımada kullanıldığı göz önüne alınrsa yalıtımın önemli açıkça ortaya çıkar. Ülkemizde konut başına harcanan ısıtımada enerji gelişmiş ülkelere göre 5 - 6 kat fazladır.

Binaların yalıtımı için yapılan ilk yalıtım maliyeti başlangıçta inşaat maliyetini artırıcı görünse de standartlara uygun yalıtım ısı üretimi ve tesisat maliyetini düşürüp, sistem 1,5-2 yıl içinde kendini

amortisi ederek önemli ölçüde enerji tasarrufu sağlayacağı göz önüne alınarak yapılarda konfor, ekonomisi ve emniyet sağlanması için yalıtımın önemli sürekli gündemde tutulmalıdır.

Ulusal enerji politikaları zaman geçirilmeden belirlenerek; (a) ithal edilen enerjinin etkin kullanımı sağlanmalıdır. (b) Yenilenebilir enerji kaynakları daha çok önemsenip bu konuda araştırmalara hız verilmeli ve teknolojiler uygulamaya geçirilmelidir. (c) Enerji politikalarının belirlenmesinde TMMOB'a bağlı ilgili meslek Odalarının görüşü alınmalıdır. (d) Yalıtıma yönelik teşvik politikaları geliştirilmelidir.

Denetim Şirketlerinde görev yapan mühendis ve teknik elemanların bilinçlendirilerek yalıtım uygulamaları aşamalarında etkin kontrol sağlanmalı, proje uygunluğu denetlenmeli ve projeye uymayanlara kesinlikle onay verilmelidir.

Ülkemizin ithalat ve ihracat dengesizliğinin düzeltilmesine yönelik, kullanılacak yalıtım malzemelerinin yurt dışından ithali yerine hammadde kaynakları bol olan ülkemizde üretimine yönelik yeni yalıtım malzemelerinin araştırılmasına önem verilmelidir.

Okuyucu Köşesi

KÜRESELLEŞME

Doç. Dr. Ahmet ÖZER

Bilindiği üzere, son yıllarda, küreselleşme konusunda çok ve çeşitli tartışmalar yapılmaktadır. Bu konuda birbirine zit iki görüş vardır.

- Birinci görüşe göre, küreselleşme çağdaşlaşma ve gelişme demektir. Ekonomik bakımdan dünya kaynaklarını akılcı ve verimli kullanacağı için gelişmeyi hızlandıracaktır. Siyasal bakımdan demokrasiyi getirecek; uluslararası bakımdan tarihin ve ideolojik kavgaların sona ermesini sağlayacaktır. Bu süreçte sürütme ve çatışmalar Yeni Dünya Düzeni (YDD) içinde "Uyuşmazlıkların Barışçı Çözümü" yoluyla denetim altına alınacak. bütün bu nedenlerle küreselleşme desteklenmeli, katkı sunulmalıdır. Ancak Afganistan ve Irak savaşları bu tezi tartışılmalı hale getirdi bile.
- Bu görüşün zıddı olan görüşe göre, küreselleşme emperyalizmin 21. yüzyıldaki yeni adından başka bir şey değildir.

Bu ikinci görüşe göre, ekonomik olarak küreselleşme dünyayı kapitalizme pazar yaparak, yoksulluğun enlenmesi bir yana yoksulluğu daha da arttıracaktır. Siyasal bakımdan demokrasi ve insan haklarını getireceği hususu da bir aldatmacadır. Çünkü demokrasi ve insan hakları dışardan ihraçta gelmez, kendi iç dinamikleri ile gelişir. Uluslararası düzen bakımından ise yeni bir düzen getirmesi bir yana, yeni dünya düzensizliği söz konusudur. Bugün yaşanan süreçler bunun bir örneği olarak gösteriliyor.

Bu iki yaklaşım da tartışmaya açıktır. Bize göre ikisinde de eksik ve yanlıcı yanlar mevcuttur.

Neden mi? Biri küreselleşmenin hiçbir kusuru bulunmadığı tezine dayanıyor ve küreselleşmeyi topyekün kabul ederken, öbürü de hiçbir iyi tarafının olmadığını savunarak, topyekün reddediyor. Dolayısıyla topyeküncü tavırlardan kaçınıp aradaki "gri tonları" da görmek gerekir. Çünkü bilimsel yöntem meseleleri ak veya kara olarak kesin kategorilere ayırmaz. Aradaki tonlara yani gerçeğin kendisine de dikkat eder. Küreselleşmeyi sevme ya da ona sövmek yerine, onun mevcut realitesini kavramak ve ona göre tavır almak daha rasyonel bir yaklaşım olur diye düşünüyorum.

Peki o halde nedir küreselleşme ve nasıl ortaya çıkmıştır? Küreselleşme Batı'nın, alt yapı ve üst yapı kurumlarını dünyaya yayması olgusudur ve üç nedene dayalı olarak ortaya çıkmıştır.

1. Bu gelişmelerden birincisi, 1970'li yıllarda çok uluslu şirketlerin ortaya çıkması ile ulus-devlet egemenliğinin sona ermeye başlamasıdır. Artık dünya yavaş yavaş ulusların egemenliğinden ziyade, uluslararası dev firmaların egemenlik

alanlarına girecek ve buna göre şekillenecektir. Nitekim görünen gidışat da bu yöndedir.

2. İkinci gelişme, 1980'li yıllarda iletişim devriminin gerçekleştirilmesidir. Bilgisayar, uydu, TV, telefon, internet derken artık bilgiye ulaşılabilirlik herkes için kolaylaşmış bilginin saklanması (büyük sabit diskler, disketler, CD'ler vs.), iletilmesi (e-posta, GPRS, data fax vs.), son derece kolaylaşmış ve hızlanmıştır. Bu durum kültürden üretime, sosyal hayattan ekonomik hayata kadar her şeyi derinden etkilemektedir.

Şu anda Avrupa solunun karşı karşıya olduğu ve çözmeye çalıştığı temel sorunların başında bu olgu geliyor. Bu gelişmenin yarattığı iki sorun var.

Birincisi kültür hegemonyasıdır. İkincisi ise emek ve onun örgütlülüğünün giderek önem kaybetmesidir. Çünkü bir yanda emek ihtiyacının giderek azalması, işsizliğin artması ve işgücü örgütlülüğünün zayıflaması yer alırken, öte tarafta teknolojik girdileri artırarak daha kaliteli ve daha fazla üretim elde etmek yer almaktadır. Sol bu paradoksu çözmeye çalışıyor. Eli ne emekten ne de teknolojiden oluyor. Orta yolu bulmaya çalışıyor.

3. Küreselleşmeyi ortaya çıkaran üçüncü neden ise, 1990'lı yılların başında Sovyetler Birliği'nin dağılması ile dünyanın ABD'nin egemenliği altında tek kutuplu hale gelmiş olmasıdır. Son günlerdeki dev savaş karşıtı gösteriler, duyarlı kamuoyunu ikinci süper güç olarak göstermeye nedendir.

ABD kendi argümanlarını dünya görüşü olarak empoze etmeye çalışıyor. Kültürel hegemonya da bunlardan birisidir. Birleşmiş Milletler, bu bağlamda, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın bir kolu gibi çalışırken, Dünya Bankası, IMF, Dünya Ticaret Örgütü gibi örgütler de adeta ABD borçlarını tahsil eden kurumsal işlevleri yerine getiriyor.

Bu süreç, gelişmiş merkez ülkeleri (G-7'ler), gelişmekte olan çevre ülkeleri (preferide yer alanlar Türkiye burada yer alıyor), terk edilmiş ülkeleri (Afrika ülkeleri gibi) ortaya çıkarmıştır.

Bir de işin yerel boyutu var. Küreselleşme giderek yerelleşme hareketlerini geliştirmektedir. Yerel renklerini kaybetmeden uluslararası uygarlığa uzanmak, küresel dünyadan yerele yeni renkler taşımak, yeni çağın yeni yaşam tarzı olacak gibi görünüyor.

Küresel dünya önümüzdeki 20-30 yıl içinde dünyayı dengeli ve istikrarlı bir hale getirmek istiyor. Çünkü eskiden zorla, savaşta girilen yerlere artık internet aracılığı ile daha az masraflı girilebiliyor. O nedenle; bütün bu gelişmeler dünyayı kavramamızı, ona göre pozisyonlarımızı yeniden gözden geçirmemizi gerektiriyor.

Çayyolu Hafif Raylı Sisteminin %6'sı Tamamlandı

AŞTİ'den başlayıp Eskişehir yoluna paralel olarak Ümitköy'e uzanacak olan Ankara'yın 9.4 kilometrelik güzergahı ve 7 istasyon inşaatında, yaklaşık %6'lık fiziki gerçekleşme sağlandığı bildirildi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden yapılan açıklamaya göre, AŞTİ-Çayyolu hattı boyunca yarma, hafriyat, tünel ve aç-kapa işlemleri devam ederken, Söğütözü istasyonunda beton atma aşamasına gelindi.

Eskişehir yolunun güney kısmında yapıma başlanan AŞTİ-Çayyolu 1. Etabı'nın, 2004 yılının nisan ayında hizmete girmesi amaçlanıyor. AŞTİ'den başlayacak güzergahta Söğütözü, MTA, ODTÜ, Bilkent, Köy Hizmetleri, Beytepe ve Ümitköy istasyonları olmak üzere 7 istasyon bulunacak.

OKUYUCULARIMIZA

Ankara'da hizmet veren Ankara Metro ve Ankara hatlarının uzatılmasına ilişkin değerlendirmeye ve teknik yorumlara önümüzdeki sayılarda yer alacaktır. Bu konudaki katkılarınızı bekliyoruz.

HAZİNE ARAZİLERİ BELEDİYELERE DEVREDİLİYOR

Üzerinde yapılaşma bulunan hazine arazilerinin belediyelere devir işlemleri defterdarlıklar tarafından yapılacak. Devir edilen bu arazilerin üzerindeki hak sahipliği araştırmasını ise belediyeler yapacak.

Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğinde, islah ve imar planı yapılmış veya yapılacak bölgelerde, bu kanun kapsamına giren ve tapu tahsis belgesi verilen arazilerinin iktisap tarihine bakılmaksızın aynı amaçta kullanılmak üzere ilgili belediyelere devredilmesinin öngörüldüğü hatırlatıldı.

özellikle büyük şehirlerde gecekonduların sahiplerinin hak sahipliği araştırmasının, çok sayıda belediye, tapu ve nüfus idarelerinden sorularak yapılması nedeniyle, uzun sürede sonuçlandırılması veya sonuçlandırılmaması nedeniyle, devir işlemlerinin daha kısa sürede sonuçlandırılması için yeniden düzenlenmeye gidildi.

Buna göre, islah imar planı veya kadastronun sonucu oluşan veya mevcut imar planının uygulanmaması nedeniyle belediye meclisi kararıyla islah imar planı olarak kabul edilen ve üzerinde kanun kapsamındaki tapu tahsis belgesi almış veya almaya hak kazanmış kişilere ait gecekonduların, imar planında bulunan azami yüksekliği 12.50 metreyi geç-

memek üzere konut alanı olarak ayrılan taşınmaz malların hak sahipliği araştırması, taşınmaz malın devredileceği belediye tarafından yapılacak.

İlgili belediyelere devredilen hazineye ait taşınmaz mallar, 2981 sayılı kanun ve yönetmeliklerine uygun olarak kullanılmaması halinde, bedelsiz olarak tekrar Hazine'ye döneceğine dair tapu kütüğüne şerh konulacak.

Özel kanunlarla devredilmesinde sakınca olanlar hariç olmak üzere, belediyeler adına devredilecek taşınmazların devir işlemleri valiliklerce (defterdarlıklar) yapılacak. İşlemlerdeki devir taleplerini de aynı esaslar çerçevesinde defterdarlıklarla sonuçlandırılacak.

Milli Emlak Genel Müdürlüğüne yayımlanan 29.03.2003 günlü ve 25063 sayılı tebliğde, Maliye Bakanlığı,

2981 sayılı İmar ve Gecekondular Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin (c) bendinin son fıkrasında; islah imar planı yapılmış ve yapılacak bölgelerde bu Kanun kapsamına giren ve tapu tahsis belgesi verilen Hazine arsa ve arazilerinin, iktisap tarihine bakılmaksızın aynı amaçta kullanılmak üzere ilgili belediyelere devri hüküm altına alındığını ifade etmektedir.

BODRUM VE GÖKOVA'DA SİT KARARLARI SİL BAŞTAN

Bodrum Yarımadası ve Gökova'da SİT uygulamasıyla ilgili karar verme yetkisinin, Muğla'daki Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'ndan alınarak İzmir'deki 2 no'lu kurula verilmesi tepki yarattı.

Muğla Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu Başkanı Yrd. Doç. Dr. Serap Yaylalı, uygulamayla işlerin hızlanmak yerine yavaşlayacağını söyledi: "Üç yıl önce oluşturulan kurul, bekleyen dosyaları kısa sürede çözüme kavuşturdu. Muğla'da iki haftada sonuçlanan dosyalar, İzmir'den üç ayda çıkmaz. Muğla'da yoğunluk varsa, bu, üç-dört raportör gönderilerek giderilebilirdi."

Şehir Plancıları Odası Bodrum Temsilcisi Gülsiye Dalkıç, Kisebük, Küdür Yarımadası, Kesire Burnu, Kara Ada ve Torba kesimlerinde çok sayıda SİT alanı bulunduğunu, rant peşinde koşanların buralarda imar izni almak için beklediğini ileri sürdü.

Bodrum Belediye Başkanı Mazlum Ağan "1/1000'lik imar planını üç yılda yaptık. Şimdi dosyalar İzmir'de yeniden incelemeye alınacak. Bu en az üç yıl zaman kaybı demek" dedi.

WEB SİTELERİNİ TANILYIM

www.bagimsizsosyalbilimciler.org

BAĞIMSIZ SOSYAL BİLİMCİLER-İktisat Grubu, Türkiye ekonomisinin çöküşüne ve toplumsal dokunun çözülmesine sebebiyet veren neo-liberal politikalara karşı toplumu bilinçlendirmek ortak düşüncesiyle Kasım 2000'de bir araya gelen sosyal bilimciler tarafından oluşturulmuştur. BSB İktisat Grubunun amacı günümüzde uygulanan neo-liberal politikalar için önerilen gerekçelerin zaafalarını ve bu politikaların sonuçlarını bilimsel tahlillerle tespit etmek, toplumun çoğunluğunun -yani emekçilerin- ihtiyaçlarına uygun politika önermeleri geliştirmek ve emek örgütlerinin toplumdumuz için yaşamsal önem taşıyan hale gelen mücadelesini bilgi ve bilim ile desteklemektir.

Ülkemizde IMF güdümünde uygulanmaya konulan istikrar ve yapısal uyarılama programının Türkiye'nin bugünü ve geleceğini yeniden şekillendirmeye başladığı ve bunun seçeneksizliği yönünde güçlü bir kamuoyu oluşturma kampanyasının sürdürüldüğü şimdiki ortamda, neo-liberal egemen ideolojiyi tartışılabilir için sarfettiğimiz çabaları web ortamına da taşımış bulunmaktayız. Web sayfamız bu yaklaşımı paylaşıma çalışmaya ve katkılara açıktır. Grubun ana felsefesini ve amaçlarını paylaşan tüm meslektaşlarımızı web sitemize katkıda bulunmaya ve grubumuza üye olmaya davet ederiz.

Metinde belirtilen ilkeler ışığında BSB-İktisat Grubu Kasım 2000'de aşağıdaki isimlerle kurulmuştur:

Korkut Boratav, Sinan Sönmez, Nazif Ekzen, Fikret Şenses, Alper Güzel, Erol Taymaz, Yakup Kepenek, Oktar Türel, Aziz Konukman, Serap Türüt Aşık, Ahmet Haşim Köse, İşıya Üşür, Oğuz Oyan, Galip Yalman, Erdal Özmen, Eriç Yeldan

TÜRKİYE YAPISAL ÇELİK DERNEĞİ ÖDÜLÜNÜ LEVENT OTOMATİK OTOPARKI KAZANDI

Türk Yapısal Çelik Derneği (TUCSA), ECCS'in (European Convention for Constructional Steelwork) iki yılda bir düzenlediği "Avrupa Yapısal Çelik Tasarım Ödülü" yarışmasına Türkiye'den katılacak projeyi belirlemek için yaptığı çalışmayı tamamladı.

Seçici kurul, başvuran projeler arasında Yaşar Marulyalı ve Levent Aksüt tarafından tasarlanan Levent-Milli Reasürans Çok katlı Otomatik Otoparkı'nı seçti.

612 araç kapasiteli bina, iki giriş katına ek olarak, 14 araç katı ve üç adet bodrum katından oluşuyor. Yüksekliği 32 metre, genişliği 55 metre olan otopark 11 milyon dolara mal oldu. Türkiye'nin ilk çokkatlı çelik yapısı ve Avrupa'nın ikinci otomatik otopark binası olma özelliklerini taşıyor. Bina çelik elemanların dışında %100 prefabrikte elemanlardan oluşmuştur. Yetkililer yapının 8 şiddetinde depreme dayanıklı olduğunu ifade etmişlerdir. Binanın işlevini tanımlayan tam otomatik otopark sistemi Otto Wöhr firması tarafından üretildi, inşaat ise Bahar Otomatik A.Ş. tarafından yapıldı. Milli Reasürans

Avrupa Yapısal Çelik Tasarım Ödülü Yarışması bu yıl İsviçre'nin Lucerne şehrinde yapılacak ve sonuçlar 15 Mayıs'ta açıklanacak.

MİMAR SİNAN ANILDI

Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından, 9 Nisan Mimar Sinan'ı Anma Günü nedeniyle bir anma toplantısı yapıldı.

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi bahçesindeki Mimar

Sinan heykeli önünde açıklamalarda bulunan TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Başkanı Ayhan Çelik, "Mimar Sinan yaşadığı dönemin en büyük kahramanlarından biridir. Şimdiye Sinan gibi tarihin gururu örnekler ve pek çok güzel yapının varlığına rağmen, içinde yaşamak zorunda olduğumuz şehirlerle mutlu değiliz. Bugün Sinan'ı yüceltirken, ona başarı fırsatı veren, her şekilde onun destekleyen güçleri; 15 yüzyıl ortamını, yöneticilerini, inşaat ustalarını, uygarlık anlayışını da anmamız gerek." dedi.

Toplantıya KORDER, Mimarlar Derneği, Türk Serbest Mimarlar Derneği ve Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı da üyeleriyle birlikte destek verdi.

TEKNİK GÜÇ'E MERHABA

Değerli Arkadaşlar,

Teknik Güç Dergisinin yeniden yayınlanışını ve buna emeği geçen bütün arkadaşları kutluyorum.

Dergimizin 1970'li yıllardaki ilk çıkışındaki emek, gayret, fedakarlık hep anılarımızla devam etti.

15 Mart 2003 tarihli 122. sayı elime geçtiğinde son derece heyecanlandım. Uzun süre görmediğiniz bir arkadaşınızı gördüğünüzde duyduğunuz heyecan. Hele o arkadaşınızı hiç beklemiyorsanız!

Yeni çıkan ilk sayınızda Zeki Erginbay'ın fotoğrafı ve yazısına yer vermeniz ayrıca çok sevindirici.

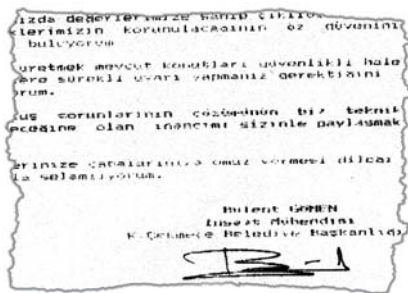
Erdemsizliğin sıradanlaştığı çağımızda, değerlerimize sahip çıktığının, insan olan ve insana dair özelliklerimizin korunulmasının özgüvenini hissettirme çabalarınızı çok saygı değer buluyorum.

Depreme karşı güvenli konutlar üretmek, mevcut konutları güvenli hale getirmek için meslektaşlarımız ve ilgililere sürekli uyarı yapmanız gerektiğini ve bunu asla gündemden düşürmemenizi diliyorum.

Ayrıca doğa ve toplumun kurtuluş sorunlarının çözümünün, biz teknik elemanlarımızın bakış açısından enginleşeceğime olan inancınızı sizinle paylaşmak istiyorum.

Bütün meslektaşlarımızın düşüncelerinizi, çabalarınıza omuz vermesi dileği ile başarılar diliyorum ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bülent GÖNEN
İnşaat Mühendisi
K. Çekmece Belediyesi

SAVAŞIN GÖLGESİNDE ÖZELLEŞTİRME

Petrol İş, "Savaşın Gölgesinde Özelleştirme" kampanyasını 28 Mart 2003 Cuma günü Türk-İş Konferans Salonu'nda gerçekleştirdiği konferansla başlattı.

Economic Policy Institute Global Network Koordinatörü Tony Avirgan'ın "Ulusal Arası Özelleştirme Deneyleri" ve "Bush'un Irak Petrollerini Özelleştirme Planı"yla ilgili verdiği konferans öncesinde Petrol-İş Genel Başkanı Mustafa Öztaşkın sürdürülecek kampanyanın ayrıntılarını kamuoyuna açıkladı.

2003 özelleştirme programında yer alan PETKİM, TÜPRAŞ, TÜGSAŞ, İGSAŞ, ESGAZ, BURSAGAZ özelleştirmeleriyle ilgili girişimlerin durdurulmasını isteyen Petrol-İş Sendikası hükümete şu çağrını yapıyor:

"Bugün Irak'ta süren savaşın gölgesi altında kalan, ama bütün bir geleceğimizi ilgilendiren "özelleştirme" için adım atmayınız. Aceleyle gerek yok, önce tartışalım. 17 yılın özelleştirme deneyimini görmezden gelemezsiniz. Bir kez daha artık herkesin kabullendiği hatalar ve sonuçlarını yaşamayalım. Önce düşünmek, tartışmak gerekiyor. Bunun için de biraz zaman yeter. Türkiye'ye bu zamana siz vereceksiniz. Durdurun, konuşalım, tartışalım. Doğruyu hep birlikte bulalım..."

KENDİNİ ANLATAN BİR MASALCI: OĞUZ ATAY

Derler ki, ölüm döşeğinde olanların söyledikleri Ciddi müzik gibi dikkat gerektirir
Saatleri sayılı olanlar boşa harcamazlar zamanı
Acı içinde olanlar doğrudan ayrılmazlar
Bir daha konuşamayacak olanların sözleri daha önemsenir
Gençliğin ve rahatlığın verdiği gevşeklilik konuşanlardan
İnsanın sonu yaşamından daha önemlidir.

William Shakespeare

Oğuz Atay, 1934'te İnebolu'da doğdu. İTÜ İnşaat Fakültesi'ni 1957 yılında bitirdi. İDMMA İnşaat Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. Burada topoğrafya ve yol inşaatı derslerini verdi. 1975 yılında doçent oldu. Oğuz Atay'ın mesleki alanda yazdığı kitabının adı "Topoğrafya"dır.

Tutunamayanlar'ın yayımlanmasından sonra TRT 1970 Roman Ödülü'nü kazandı. Tutunamayanlar'dan kısa bir süre sonra, Tehlikeli Oyunlar'ı basıldı. Hikayelerini Korkuyu Beklerken kitabında topladı. 1911-1967 arasında yaşamış hocası Prof. Mustafa İnan'ın hayatını Bir Bilim Adamının Romanı'nı yazdı. Oyunlarla Yaşayanlar adlı tiyatro eseri Devlet Tiyatroları'nda sahnelendi. Çeşitli dergi ve gazetelerde makale ve söyleşileri yayımlandı. Beyninde çıkan bir tümör nedeniyle, bir süre Londra'da tedavi gördü. 13 Aralık 1977'de büyük projesi "Türkiye'nin Ruhunu" yazmadan hayata gözlerini yumdu.

İlk romanı Tutunamayanlar ile 1970 TRT Roman Ödülü'nü alan Atay, bu romanını, ancak 1972'de yayımlayabildi. Roman, o günlerde, pek ilgi görmese de; yazılan yazılarda Atay'ın romana apayrı bir çizgi getirebilecek düzeyde biri olduğu söyleniyordu. İkinci romanı Tehlikeli Oyunlar'dır (1973). Atay, romanlarında Türkiye'nin tarihsel, toplumsal yapısını, Doğu-Batı ikilemini yaşayan bireyin dünyası ekseninde irdeler. Çok boyutlu, çok katmanlı bir roman yapısı kurarak; değişim ve gelişme süreçlerindeki oluşumlara ben penceden baktı. Ele aldığı sorunsallar, çizdiği roman tipleri, bir bakıma, topluma sürekliliği taşıyan ikilemin kaynağına dönüşüm analizini içerir. Oğuz Atay'ın iki önemli romanın da olay ve dekor arka planda kalırken asıl ışıklandırılan kişilerin düşünceleri süreçleridir. Romanın seyir alanı kahramanların bilincindedir. Atay tüm bir kargaşanın bilinçte ve dolayısıyla da söylemde yansımaları ayrıntıyla sergilerken klasik anlamda tarihi-sosyolojik öğeleri dışarıda bırakır. Atay, bireyin yaşantısından yola çıkarak; toplumsal tarihin, kültürel

oluşumun, bilinçlenme süreçlerinin katmanlarını yeni bir bakışla sorgular. Burada önde tuttuğu roman kahramanlarına da yansıtıcı bilinçlilik işlevini üstler.

Atay, 'Demiryolu Hikâyecileri - Bir Rüya' adlı öyküsünde yer alan, demiryolu öykücüsü gibi, kurduğu öyküleri okuyacak yolcuları, ıssız bir istasyonda beklemeye koyulmuştur. Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarındaki, aydın sınıfın sahip olduğu heyecan Atay'ın yaşadığı Shakespeare'in şiirindeki gibidir. Önemsenmez. Genç yaşta ölmesi ile sözleri önemsenmeye başlanır; yaşamda bulamadığı karşılığı sonu ile elde eder. Bir daha konuşamayacak olması ile gelen popülerlik onu, döneminin tüm arada kalanlarının 'arafahtiklerin' sözcüsü haline dönüştürür. 12 Eylül'ün ardından, sıkboğaz edilip, evlerin koridorlarına hapsedilenlerin popüleritesi eşliğinde okunmazsa olmazlar arasında alır yerini. Oğuz Atay'ın bunca okunur olmasının nedenlerinden birinin de, kendini gizlemeden okurun önüne sunması olduğu düşünülebilir.

Atay, hocası Mustafa İnan'ı anlattığı 'Bir Bilim Adamının Romanı' adlı kitabında, kendi gibi bir tutunamayana tutunmuş gibidir. Mustafa İnan, romanda sevenlikle anlatılır. Jack London'ın ya da Dickens'in sevimi, sıcak roman kahramanlarından biriyle karşı karşıya buluruz kendimizi.

Atay'ın siyasal düşünce yapısı ile alabildiğine yoğun yaşadığı yalnızlıklarını, kendisi ve dünya ile hesaplaşmasına ayırmasının yazılarına çok şey kattığı söylenebilir.

Tutunamayanlar'da izlenen yol ise, ard arda sıralanan saçmalıkların 'hangi birinin düzeltilebileceği' sorusunun ortaya atılmasını barındırmaktadır döküle saçla: Hangi birini, hangi birini...

İTÜ YILLIĞINDAN: OĞUZ ATAY (Demiryol)

Mayerden aldığı deve tüyü pardesüsü, kırmızı mavili kaşkolü, itina ile büyütüp beslediği Douglas bıyıkları ile hayli enteresan bir tipti. Bir ara sakal bırakmaya niyetlenmişse de hacı namzedi zannedilmesine sinirlenerek vaz geçmiştir. Nuri Hoca'nın bir numaralı hayranlarından. Matematik imtihanında hocasının "babanz nasil" sualine evvela cevap bulamamışsa da, sonradan bir benzetmeden doğan bu abhğlığın üzerine yatmayı bilmiştir.

Vizelerden evvelki günler, hayatının en kötü günleridir. Doğuştan muhaliftir. Çok iyi program yapar. Vizeye kaç saat, kaç saniye kaldığını ondan sorabilirsiniz.

Hesap cetvelini sadece çizgi çizmekte kullanmak prensibine uzun seneler riayet etmişse de cetvelin nasıl kullanılacağını öğrenince bu prensipten ayrılmak zorunda kalmıştır. Suna Kan'ı çok beğenir ve sanatını da takdir eder. Üç gece arka arkaya rüyasında Suna Kan konseri dinleyince, pijamalı olmak utanıp, dördüncü gece laciverd elbisesiyle yattığını anlatmaktadır.

İmtihan arifesinde Rasim'le Emirgan'da çay içmeye veya Çamlıca'da çiçek toplamaya gider. Resim yapmaktan ziyade resim hakkında konuşmaktan hoşlanır. Su topu elemanlarından Turgut Abi ve Arnavud'la iyi anlaşmaktadır.

Beton: Dünyanın En Eski Yapı Malzemesi

Çeviri : İñş.Y.Müh. Cenk BAŞEĞMEZ - THBB Teknik Ofisi

Dünyanın en eski yapı malzemesi olan beton, günümüzde teknolojinin vazgeçilmez parçası olmaya devam ediyor.

Betonun tarihi uygarlık tarihi kadar eskidir. Betonun, en ilkel ve kaba şekliyle 5000 yıl kadar önce, Mısır Piramitleri'nin yapımı sırasında kullanıldığı bilinmektedir. Romalılar içinse beton, inşaat mühendisliğinde hayatı bir öleme sahip olmuştur. Betonun ilkel halini kullanarak kollozumlara, anıtlar ve millerce yol yapmışlardır. Betonun bu güne kadar yaygın olarak kullanılması onun klasik bir malzeme olarak algılanmasını sağlamıştır. Fakat, bu durum betonun yeniliklere kapalı bir malzeme olduğunu göstermez, aksine, yapılan çalışmaların da gösterdiği üzere beton geliştirilmeye en açık yapı malzemesidir.

Çözüm : Karışım

Betonun temel prensibi oldukça basittir. Karışımı su, iri agrega, ince agrega ve çimentodur. Çimento suyla temas ettiği zaman reaksiyona girer. Çimento taneleri ıslanır, önce karışımın kıvamı artar, yapışkan ve koyu kıvamlı bir jel haline gelir. Daha sonra bu jel içindeki agregalarla beraber katılaşmaya ve mukavemet kazanmaya başlar. Belli bir zaman sonra tamamen katılaşarak mukavemet kazanır. Yukarıdaki dört maddenin oranlarının değiştirilmesi ve karışıma katkıların katılmasıyla, özellikleri daha kuvvetli, mukavemetli ve çevre şartlarına dayanıklı, su geçirimsiz bir beton elde etmek mümkün olur. Romalılar da bu basit karışıma benzer karışımlar yapmışlar ve günümüzde kullanılan katkıların yerine o devirdeki ilkel malzemelerle karışımlarını güçlendirmeye çalışmışlardır. Yaptıkları karışımlara bol bol at kılı koymuşlar böylece sertleşme aşamasında oluşabilecek sünmeyi ve çatlakları azaltmaya çalışmışlardır. Ayrıca donma-çözülme dayanıklılığını arttırmak için karışımlarına bir miktar kan ekliyorlardı. Böylece daha fazla boşluk yaratarak, günümüzde hava kabarcığı sürükleyerek donma-çözülme dayanımını arttıran katkılara benzer bir mekanizma kurmak

istemislerdir. Bilindiği gibi beton, yapısı itibarıyla boşluklar içeren bir malzemedir. Fakat, fazladan sürüklenen bu boşluklar, beton içinde bulunabilecek nemin veya sonradan boşluklar içine giren suyun, donduğu zaman genişerek çatlaklar oluşturmaya engel olurlar. Günümüzde polimer fiberler at kılının yerini almış, kan yerine hava süpürücüleri katkıları kullanılır olmuştur.

Katkılarına Gelen Yeni Özellikler

Deborah Chung, New-York Üniversitesinde araştırmalar yapan bir malzeme bilimcisidir. Beton karışımlarına küçük miktarlarda karbon fiberinin katılmasıyla elektrik iletkenliğinin arttığını ve bunun nedeninin karışım içerisindeki diğer bileşenlerin elektrik iletkenliğinin olmamasından kaynaklandığını söylemektedir. Bu beton yüklendiği zaman her bir fiber ile fiberi çevreleyen beton arasındaki iletkenlik azalır. Yüksek kaldırıldığı zaman elektrik iletkenliği tekrar eski seviyesine döner. Bu sonuç, çok fonksiyonlu ve akıllı beton olarak nitelendirilen bir betonun, hem yapı malzemesi hem de algılayıcı olarak kullanılabileceği düşündürmektedir. Örneğin bu betonla inşa edilen bir karayolu köprüsünde iletkenlikteki bir dalgalanmanın, araç geçtiği anlamına geleceği, dönen bir tekerleğin bu beton üzerinde oluşturduğu basınç ve hız ile iletkenliğin değişiminin önceden ölçülen değerlerin üzerine çıktığı zaman yanlış bir durumun yaşandığı anlaşılabilir. Özellikle ağır vasıtaların belirlenen hız limitleri değerini aşması durumu trafikte incelenebilecek ve gerekirse böyle bir durumda kameralar devreye girebilecektir.

Bir diğer kullanım alanı, bu betonların elektromanyetik dalgaları yansıtmasından yola çıkılarak bulunmuştur. Bilgisayar sektöründe, yayılan elektromanyetik dalgalar takip edilebilmektedir. Böylelikle bürolarda yapılan her iş takip edilebilecektir. Bu ve benzer durumlarda akıllı beton olarak nitelendirilen bu beton, hem yapısal taşıyıcı

vazifesini görecektir, hem de elektromanyetik veya radyo dalgalarının yayılmasına karşı koruma sağlayacaktır. Radyo dalgalarını yansıtan bir beton üretimi, akıllı otoyolların üretilmesine yardımcı olabilir. Bu otoyollarda araçlar kendi kendilerine yönlendirilecektir. Bu konudaki araştırmalar şu anda gömülü miknatıslar vasıtasıyla yapılmaktadır. Fakat bu projeye göre sistemin maliyeti çok fazladır. Aynı sistemin yayılan radyo dalgalarını emen veya yansıtan betonlar vasıtasıyla yapılması daha ucuz bir maliyet oluşturmaktadır.

Benzer şekilde araştırmalar yapan bir diğer araştırmacı da Dr. Jim Beaudoin'dır. Ottawa Bina Araştırma Enstitüsünde betonların iletkenliği üzerine bir çalışma yapmaktadır. Onun görüşüne göre betona karbon fiber eklemek pahalı bir yoldur. Bunun yerine iletken agrega kullanılmalıdır. Bunun için çelik üretiminde yan ürün olarak ortaya çıkan boşluklu karbon kullanılabilir ve bu oldukça ucuzdur. Karışım esnasında dikkatli kontrol ve nem içeriğinin uygunluğu bu betonu mükemmel yapısal bir beton haline getirebilir ve aynı zamanda iyi bir elektrik iletkenliği sağlayabilir. Dr. Beaudoin'in projesi o kadar iyi bir iletkenlik sağlamaktadır ki içerisinde elektrik geçiren bir ısıtma bile sağlandığı görülmüştür. İç ısıtma için, düşük voltajlı elektrik kaynağı iletken beton zeminine verilmektedir. Böylece tüm zemin radyatör gibi davranmaktadır. Diğer uygulamalarda, otoyollar, havaalanları betonlarında, bu ve karı eritmek için daha yüksek voltaj uygulanır. Bununla ilgili bir deneyde Ottawa'daki kış şartlarında olimpik yüzme havuzu büyüklüğünde bir bideşmede bu sistem uygulanmış ve başarılı sonuçlar alınmıştır. Ayrıca bu şekilde üretilen betonun paratoner vazifesi görecektir şekilde bantlar halinde üretilip, toprağa elektrik iletiminin sağlanması dahi düşünülmektedir.

Bu ve benzer uygulamalar betonun rönesansı gibi görünmektedir.